

De usu plantarum, indigenarum in medicina, et sub finem, de clyso plantarum, & thee specifico, enchiridion / [Ole Borch].

Contributors

Borch, Ole, 1626-1690.

Publication/Creation

Copenhagen : J.P. Buckenhoffer, 1690.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/c4qcz5eu>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

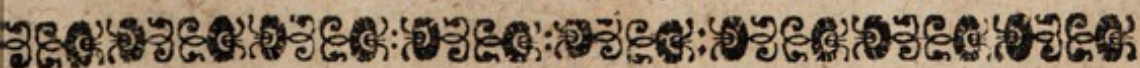

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

OLAI BORRICHII
DE
USU PLAN-
TARUM,
INDIGENARUM IN MEDICINA,
ET SUB FINEM,
DE
CLYSSO PLANTARUM, & THEE specifico,
ENCHIRIDION.

HAFNIÆ,

Literis & Impensis *Job. Phil. Bockenhoffer*,
Reg. Maj. & Acad. Typogr. Anno 1690.

He

OF AL BERRICHMI

ISUPLA

TARIM

INDIGENARUM IN MILDONIA

ET SUB FINEM

ALSO FINESTIM & THE FINEST

ALSO FINESTIM

ALSO FINESTIM & THE FINEST

ALSO FINESTIM & THE FINEST

Florentissimæ

In

Regiâ Hafniensi Academiâ juventuti , aliisqve saluti
hominum natis salvere , & rem bene
gerere.

EX quo, inter cætera officij munia , ad Flo-
ræ nostratis divitias, delitiasqve aditum
Vobis jam diu patefeci, non visum fuit
operæ , inani nomenclaturæ diversæ
herbarum strepitu, aut, nisi in pompam, intrugiferis
peregrini orbis germinibus plerisqve memoriam Ve-
stram fatigare ; sed uno, aut altero contentus nomi-
ne familiariori, ad usum, & fructum in medendo di-
rexī omnia, vires plantarum in excursionibus partim
botanicis, subjecto oculis germine ipso, aperiens, par-
tim scripto ex cathedrâ Academicâ uberius expla-
nans : satis gnarus, plures Vestri ordinis ad Divina
pleniori impetu, quàm ad Hippocratis, Theophrasti
Eresij, aut Dioscoridis aspirare oracula. Nunc ut ef-

ficacius, quod mihi polliceor, quæam prodesse tum
 Artis saluberrimæ Candidatis, tum quoque iis, qui
 apud nos sacris operantur studiis, & mecum toties in
 campum hunc vel descenderunt potitores, vel post-
 hac, si gravior jam ætas patiatur, descendunt, scri-
 ptum hoc elucubravi, mole quidem minutum, sed
 forsitan non inutile futurum illis, qui vel sibi olim,
 vel amicis, vel egenis, & hîc, & in mediterraneis quo-
 que Cimbrorum, in remotis Norvvegiæ, Islandiæ-
 que (ubi vix nomen Medici cognitius est, quàm Pe-
 lopidarum) in illo vitæ tristioris articulo opitulari
 desiderabunt, & hac quoque viâ partibus sinceræ
 charitatis defungi. Quot enim ægri in agris, in
 littoribus, in rupium, sylvarumque aviis infelicitè
 pereunt, non tam defectu plantarum, quas passim
 tellus, mater benignissima suppeditat, Indorum,
 Afrorumque exoticis salubriores, sed astantium sæ-
 pe, amicorumque ignorantia; quam post hac ut
 paullatim etiam hac parte emendent, qui è sinu no-
 stro istuc, ut animarum Curatores proficiscentur, per
 genium Christianismi oro, obtestor. Non possunt
 utique sine incommodo, sine pretio de afflictis mere-
 ri præclarius, quàm peractis sacri muneris officiis,
 huius,

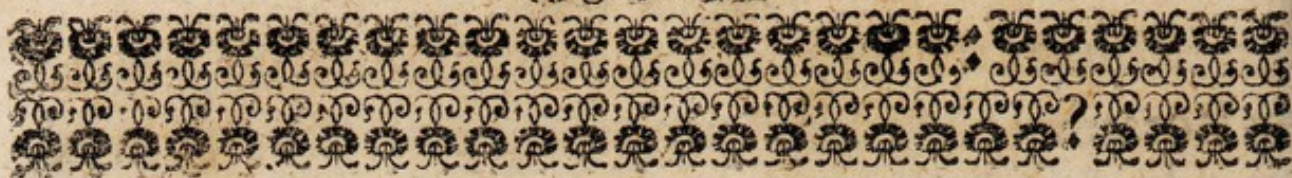
hujus, illius, istius plantæ, malo, convenientis, aperire usum, atque ita duplici nomine, tam inempta scientia tot sibi ægros devincire. Præivit viam licet Diviniori methodo Salvator Christus, & animæ, & corporis, quoties libuit, cœlestissimus Machaon; sed & hunc titulum exuere detrectavit Divus Lucas, etiam cum totus amore cœlestium ad genua Apostoli Pauli arderet, liquefceret.

Verum, ut in instituto pergatur, non fuit confilium, scriptum hoc vernaculâ consignare lingvâ, id quod videri potest desiderasse patria; quippe propter idiomatum in plantarum nomine definendo varietatem, non conveniunt sæpe cum mediterraneis maritimi, cum insulis insulæ distantiores; cui malo occurritur latinâ, quam Auditores nostri per remotissima quoque septentrionis sparsi facile reddent populariter, & ægris astantibusque ostendendo, intelligenter. Video autem hîc non defuturos, qui glaciem hanc ab aliis fractam censebunt; quibus ut ne utiqvam adversor, ita certiozem ab hoc opusculo fructum audeo pæne Lectoribus spondere, cum nec, ut Scriptores botanici, singulis plantis suas proximè hîc subjiciam virtutes, sed singulis morbis

plantas suas, ut non necesse sit, ægrum per omnia scrutando volutari, sed in morbo, quo premitur, subitum inveniat subsidium. Accedit (& id palmarium est) quòd sine delectu, sine varietate symptomatum, sine normâ medendi in hoc argumento versentur illi, atqve adeo id, quòd non rarò noxium est, in hoc, aut illo affectu improvidè commendent. Exemplum nobis ministrabit *diarrhoea*, aut *dysenteria*, in quâ, sine exceptione, laudant tormentillæ, pentaphylli, gladioli lutei radices, quas æger sanitatis avidus si stomacho inconsultè objecerit, adeo non tollent illæ morbum, ut tollant potius ægrum, quòd sine prævio levi cathartico vitiosos humores adstringendo reddant ferociores. Sic in *cephalalgia* in unum vulgò conjiciuntur fasciculum, quæ diversissima operantur, adeoqve ægri, non intellectâ medendi ratione, causæ calidæ quandoqve per imprudentiam opponunt calefactantia, frigida frigorifica, discrimine manifesto. Neqve tamen laude suâ fraudandi Botanici, ut qui prosequuntur institutum sibi iter; spargunt passim mella, quæ colligant alij, & in favos, cellasqve justâ methodo digerant, & circumspectè partiantur.

Mihi autem præcipè hîc propositum fuit, largam
ex Botanicis, Medicis, propriisqve tot annorum ex-
perimentis segetem indigenarum plantarum in di-
versas veluti sanitatis procurandæ classes distribuere,
& levi, quod dicitur, brachio medendi quoqve attin-
gere leges, ut, quemadmodum in parvâ tabellâ Or-
bis terrarum repræsentari solet non inutiliter, ita in
brevis hoc compendio totum illud, & vastum Medi-
cinæ latifundium uno velut intuitu conspiciatur, in
ægrorum, & præcipuè, egenorum solatium; nam
divitibus, quicquid Arabs, & Indus metit, nascitur;
hi ubi pressius investigârunt vernaculæ telluris opes,
recognoscent novissimè, non novercam hîc esse pa-
triam terram, sed posse cum Ægypto, si paucissima
exceperis, suis contentam bonis edurare. Valete,
Hafniæ die XV. Novembr. Anni M.DC.LXXXVII.

De usu plantarum indigenarum in MEDICINA.

Febri non immeritò ducitur exordium, ut à malo corporis universali, & totum sangvinem, omnesqve artus perambulante. Est autem *febris* insigniter turbata sanguinis mistio, quam receptæ in eum particulæ heterogeneæ variè inducunt, unde variæ febres oriuntur impetu, intervallis, violentiâ diversæ, ex quibus usitatiores hîc, pro ratione instituti, brevissimè attinguntur, subjectis ex plantarum indigenarum familiâ remediis.

In *tertianâ intermittente exquisitâ* (quæ alternis statò tempore diebus affligit, & tertiana duntaxat vocatur inclusivè, oriturqve præcipuè à bile in tubulis hepaticis & chyloferis stagnante, eoqve vitiatâ, atqve in sanguinem demum admisâ) convenit initio *emeticum*, seu vomitorium ex *radice*, aut foliis asari, *succo* sedi vermicularis, & *fumariæ*, *acinis* baccarum sambuci, *cortice* frangulæ. Deinde, horâ ante paroxysmum unâ *diaphoreticum* seu sudoriferum, ex infuso *radicis* taraxici, cichorii, gentianæ, lappæ flavæ; *herbæ* agrimonix, fumariæ, genistæ, centaurij minoris, carduibenedicti, eqviseti, anserinæ, & inprimis chamæmeli vulgaris; *seminis* urticæ urentis, *rob* sambuci.

buci. Quibus accedat, si libet, aliquid salis lixi-
vi absinthij, carduibenedicti, centaurij minoris,
ut sudor eliciatur potentiùs, & vasa obstructa
aperiantur. Inter symptomata *sitis* mitigatur *aquâ*
acetosâ, *acetosellâ*, *oxytriphylly*, *lactucæ hortensis*,
cyani; *decocto* hordei, fragorum, cerasorum acidorum,
succo pomor. acidulorum. Lingvæ siccitatem lenit *foli-
um* sedi maj. impositum, aut succus ejusdem aquæ rosa-
rum permistus. Pedibus æstuantibus subjicitur *cataplas-
ma* ex centumnodio, lenticulâ palustri, sedo majori, alsi-
ne. Ad carpos *epithema* ex floribus pulsatillæ, aut foliis
ranunculi flammulæ, excitatâ vesicâ, & sero inde prode-
unte sæpe solvit morbum. In *tertiana spuria* (qvæ stato
tempore non redit, sed sæpius anticipat, & paroxysmum
ultra horas XII. producit, turbati sunt præter bilem & alij
humores) eadem fere profunt remedia, & frequentan-
dus *succi* vel *infusi* fumariæ, gentianæ, absinthij, cichorij,
taraxici chamæmeli usus etiam extra paroxysmos. Mis-
sio sangvinis circa principia morbi toleratur, si adest ple-
thora, & circa finem purgatio, ut excludatur recidiva.
quotidianâ intermittente (qvæ stato tempore quotidiè af-
fligit, oriturqve præcipuè à pituitâ in ductibus glandula-
rum ventriculi, pancreatis, vasorum chyli ferorum vitia-
tâ, & tandem infusâ sangvini) vomitorium convenit ex
iis, qvæ ante allata, vel ex *cortice* radicis esulæ maj. ex
foliis primis sambuci adhuc in se involutis, ex *baccis*
rhamni cathartici, *julis* juglandium. Postea utile est infu-
sum fumariæ, absinthij vulg. lupi salictarij, genistæ, car-
B
dui

dui tomentosi, cardui sphærocephali, chamæmeli nostratis, unde simul *diaphoretica* fiunt, si calidè horâ unâ ante paroxysmum assumantur. Atque ut hîc sudor exprimatur abundantior, prodest major vis salis lixivi carduibene dicti, fraxini, ut nimirum ad Scrup. ij. propinetur. Pedibus supponatur raphani minoris radix. Si non affligi stato tempore, spuria est, & potius *tertiana duplex* appellanda, quæ iisdem ferè præsidiis tollitur, quibus *tertiana simplex spuria*.

In *quartanâ intermittente exquisitâ* (quæ tertio quoque die recurrit, quarto inclusivè, oriturque ab humore præcipue acido, in ventriculi glandulis, pancreate, mesenterio, vasis capillaribus mesaraicis vitiato, & postea sanguini permisto) convenit initio *emeticum*, & quidem ex infuso radicis hellebori nigri, rad. polypodij, asari, succo sedi vermicularis, si quidem hæret adhuc in primis viis. Si invaluit, aperientibus, & acidum enervantibus opus est, ut radice angelicæ, filicis maris, gentianæ, acori; herbâ ceterach, scolopendriæ, fumariæ, floribus centaurij minoris, hyperici; cortice fraxini, visco oxyacanthæ, jussculo raporum subacrium; præcipue radice imperatoriæ, & oleo rutæ, *Bovvlæus* Anglus & radicem cicutæ laudat, sed ibi cauto opus. Fracto jam pane malo, etiam in paroxysmo conveniunt ex helleboro nigro, & radice polypodij cathartica. Ex laudatis plantis vel infusa parentur, vel decocta, vel extracta vel salia lixiva, pro arbitrio. Si *exquisita non est*, ferè ut *tertiana spuria* curatur.

In *semitertianâ*, seu *hamitritæo legitimo* (ubi quotidiana

continua , & intermittens tertiana miscentur ; apparet esse continua, sed alternis diebus cum rigore & horore infestat. Diversi hi humores è diversis prodeunt latibulis, & fermenta sua remiscunt sanguini) id agendum, quantum vires ferunt, ut tertiana primum juguletur ; id quod post leve emeticum præstabit succus cichorij, fumariæ, taraxici cum cremore tartari *preparando ; infusum carduibenedicti, & centaurij minoris sudorem exprimendo ;* quorum & salia essentialia , & lixiva hîc locum habent. Cessante tandem morbo , purgandum metu recidivæ. *Si horror non redit alternis diebus, spuria est, & more quotidiana tractanda.*

In *hecticâ feбри legitimâ* (quæ mitis quidem apparet , sed periculosa est, ipsisque partibus corporis solidis, etiam ossibus, medullisque pertinaciter inhæret , & tempore distributionis alimentorum evadit tandem conspectior ; nascitur ex ulcere pulmonis , aut alterius partis notabilis , & corpus paulatim ad maciem redigit, nares reddit acutas, cutim aridam , & contractam) humectantia & leniter refrigerantia requiruntur. Sed ante omnia, *ad cacochymiam minuendam* convenit initio serum lactis , cui *radix graminis , asparagi, cichorij* incocta est. Post *ad temperandam humorum ex ulcere purulento acrimoniam, cremor hordei, avenæ ; serum lactis herbâ spinachiæ, endiviæ, lactucæ, marrubii albi ; floribus prunellæ, borraginis, buglossæ, violarum, althææ, nymphææ albæ, papaveris rhœados, echij Alcibiadei temperatum ; emulsio* ex sem. cucum. cucurb. melon. papav. alb. Tandem

absterfo ulcere, humor radicalis deperditus restituitur, & cicatrix inducitur *infuso* (in lacte recenti) musci terrestres, & præcipuè saxatilis flavi, item pingviculæ Clusti, & tandem florum, atqve radicis symphyti majoris. Quod si calor tantillum augeatur ab usu *infusi* lactis, serum ejus substituendum. Si *hectica spuria est*, (qvæ jam ab ulcere partis alicujus ignobilis, jam ab obstructionibus arterio- larum capillarium, vel vasorum chyli ferorum oriri solet) sæpius utendum aperientibus, *radice* cichorii, helenij, taraxici, asparagi, graminis, *herbâ* cuscutæ, genistæ, scolopendriæ, *cortice* fraxini; quibus subinde aliquid rhabarbari adjiciatur; pòst ad superius annotata veniendum.

In *febris malignâ* (qvæ continua est, & veneficæ naturæ, cum insigni & plerumqve subitâ virium dejectione, pulsu frequenti, urinâ sæpe sanorum simili, calore mitiori, qvàm pro morbi violentiâ, subinde & in cute maculis, contagium non rarò spargens in adstantes; causam agnoscit subtiliùs, eoqve nocentiùs turbatam misturam sanguinis ab excitatori, & ut ita loqvar, spirituosiori putredine, jam in corpore ex obstructionibus natâ, jam alimentorum, aquæ & aëris vitio nitroductâ) post missionem sanguinis ante quartum diem celebratam, itur ad alexipharmaca, qvæ sudorem moderatum, sed eò frequentius eliciant, in quibus est *radix* morsûs Diaboli, bardanæ, scorzonæræ Hisp. vincetoxici, gentianæ, rhabarbari monachorum, petasiditis, bistortæ, faniculi, carduorum pæne omnium, tormentillæ, pentaphylli; *herba*
scor.

scordij, alliariae, scabiosae, olsenichij, rutae, pimpinellae
fangvisorbæ; *floribus* rosarum rubr. buglossae, borraginis,
violarum, ulmariae; *fructus* rubi idæi, cerasorum nigro-
rum, unde fiant decocta, infusa, aquae stillatitiae, quibus
subinde addatur saporis, & sitis gratia, aliquid aceti ro-
facei, rutacei, calendulati, quo & pulsus & nares, &
tempora subinde irrorentur. *Alioquin sitim hic restin-*
guit, aqua carduibenedicti, acetosae, acetosellae, ceraso-
rum acidorum, & florum eorundem, succo pomorum,
acidulorum redolentium imbuta; *decoctum hordei* radi-
ce scorzonerae Hisp. bardanae, & feniculi praegnans; *se-*
rum lactis clarum foliis acetosellae, floribus borraginis &
buglossae, succo citri, aut rubi idæi medicatum.

In *pestilentia* [quae malignarum febrium violentissima est,
& summus febris veneficae gradus, in quo praeter alia tri-
stia symptomata accedunt parotides ad aures, carbuncu-
li, seu anthraces sub axillis, & bubones, ut alibi, ita pra-
sertim in inguinibus] laudatur, ad sudores ciendos, in-
fusum *radicis* angelicae, petasitidis, acori, gentianae, bar-
danae, morsus Diaboli, scabiosae, pastinacae agrariae, im-
peratoriae, pimpinellae saxifragae, tormentillae, vincetoxi-
ci, ulmariae, valerianae, levistici, helenij; *herbae* scordij,
carduibenedicti, rutae, galegae, thalictri, veronicae; *pulve-*
res baccarum hederæ arboreae, baccarum herbae Paris, &
juniperi; *succus* fl. calendulae, capae; rob sambuci, juni-
peri aceto rutaceo permixtum. Inter omnia nihil effica-
cius agit succo scordij, calendulae, rutae &c. dummodo
aceto excipiatur, bibaturque calidè, sequente largo su-

dore, sed ad extremum, foetido. Angli hodie laudant radicem asari Virginiani, nec frustra; sed quod nonnulli eorum hinc etiam commendent radicem cicutaë, id est, quod securiora desiderat experimenta. Sitis castigatur iisdem, quibus maligna simplex; inter amuleta referunt colchici radicem. Si *bubo* pestilens, aut *carbunculus*, aut *parotis* retrocedit, aut recusat maturari, imponatur cæpa in cineribus cocta, & pulvere scordij farta, addito fimi columbini momento; vel imponatur eidem ex fuligine, ficu, & sinapi emplastrum. Si hoc nondum satisfacit, aperiatur locus tumens butyro Antimonij liquido, & postea cucurbitulæ extrahatur venenum.

In *variolis* (quæ tubercula sunt, seu pustulæ cum ichore purulento in summâ cute, partibusque ei vicinis, quibus febris continua maligna accedit, nobis *Smaapocfer*; causam reddunt, impuritatem sanguinis materni, vel lactis nutricis, vel denique effluvia aeris heterogenea) obstinatas papulas, & prodire reluctantes expellit *infusum* seminis aqvilegiæ, napi, nasturtij hortensis, raporum alborum, fæniculi; item *infusum herbae* scordij, carduibenedicti, scabiosæ; *florum* calendulæ, buglossæ, violæ tricoloris; *radicis* harundinis phragmitæ, *succus* urticæ urentis, & denique sal subflavus fraxini. Si nimium ebulliunt humores, mittendus parcè sanguis ante eruptionem, post nequaquam, nè retrocedant. Ante omnia, non cogendus æger stragulis nimium calentibus, aut pharmacis fervidioribus, ut subito proruant, nè ex benignis, & *separatis* evadant *confluentes*. Ubi prodire, calor tempera-

tus efficit, ut sensim maturentur, siccescant, decidant.

In *morbillis* [qui nobis *Messlinger* / etiam ex genere n. a. lignarum sunt febrium, & ubi erupere, cutim tantum, maculis, aliquando furfuribus exasperant] quod easdem, propemodum agnoscant causas, quas variolæ, eadem conducunt remedia, nisi quod ad plenam eorundem expulsionem, præ cæteris commendetur infusum radicis petasitidis.

In *Causo* (id est febrî ardentissimâ, & siti propemodum inextingvibili, sed nullis comitatâ symptomatibus diris; cujus causa abundantia sanguinis, juvenilis ætas, meri potio liberalis, exercitia violenta) præter necessariam sanguinis missionem etiam iteratam, & vomitum, si natura eò propendet, beneficio radicis asari, malum placat serum, lactis succo acetosæ, acetosellæ, fragorum liberaliter imbutum: idem sperandum ab aquâ endiviæ, lactucæ, cichorij; idem cremore hordei, sive ptisanâ succo rubi idæi, berberum, aut myrtillorum perfusâ.

In *febri lipyriâ* (ubi interiora ardent, frigidis exterioribus, pulsu parvo, formicante, oppresso; quod ab acido hostili sanguis velut in grumos abeat, stagnetqve in vasis majoribus, in minora ægrè penetret) agendum præcipue alexipharmacis diaphoreticis, *infuso* rad. angelicæ, petasitidis, morsûs Diaboli, & iis, quæ sanguinem reddunt subtiliorem, unde præcipuè locum hîc habent salia volatilia plantarum alexipharmaca, more Wedeliano præparata, ex carduobenedicto, scordio, rutâ, aliis; item sal volatile fu-

le fuliginis, Cornu Cervi, urinæ. Conveniunt & frictiones universales ex linteo asperiori, & mox inunctiones ex aquâ juniperi, scordij, oleo anethi.

In *febri amatoriâ*, sive *icteritiâ albâ* (quæ virgines quandoque infestat; erratica illa est cum pallore & langvore conjuncta; oritur ex mœrore, desperatione conjugij &c. unde sangvis paullatim acescit stagnando, menses sistuntur, succedunt uterini affectus, absurdæ imaginationes, adeo ut non rarò excantatæ videantur) potentissimè juvat conjugium; cuius spes si decollet, agendum aperientibus ex *rad.* hellebori nigri, bryoniæ aristolochiæ rotundæ, *herbâ* matricariæ, artemisiæ rubræ, aliisque antihystericis, & tandem chalybe. Inter plantas hîc nihil efficacius essentiâ fl. hyperici, aut infuso ejus.

In *febri catarrhali* (quæ cum vehementibus capitis, pulmonum & mesenterij affectibus solet quandoque supervenire, vitio pituitæ in sangvinem copiosè irrumpentis) agendum per epicrasin pituitam incidentibus, & expurgantibus, de quibus alibi, quâ sublatâ tollitur febris, cum symptomatica tantum sit. Est autem symptomatica febris symptoma ratione morbi præcedentis, morbus ratione actionum, quas lædit.

In *febri lumbricali*, seu *vermiculari* (quæ quotidiana esse solet, & à pituitâ vitiatâ oriri; licet aliquando biliosos quoque infestet, nam & iriis quandoque pituita vitatur, causa mali non sunt vermes, sed signum; designant enim præsentem humoris putredinæ, à quâ & ipsi producti; nec enim ubi vermes, ibi statim & febris. Potest tamen ali-

aliquando febris hæc à vermibus oriri, non tamen viventibus, sed putrescentibus à morte) eadem conveniunt, quæ in *quotidiana* intermittente, nisi quòd ea quoque admiscenda, quæ adversantur lumbricis, de quibus suo loco.

In *febris epiala*, sive *algida* (ubi æger simul horrorem, frigus, & calorem sed mitem sentit, & id quidem ad finem usque paroxysmi. Causa ejus, vitiata pituita tenax, sive vitrea, quæ sensim ingeritur sanguini, & inæqualiter: refertur inter *continuas*, quia sincerum intervallum non agnoscit) convenit initio *vomitorium* ex cortice radicis esulæ majoris, acinis baccarum sambuci, radice polypodii; hinc *extractum* absinthii vulg. centaurei minoris, fumariæ, chamemeli nostratis; item *sal* fraxini, genistæ, cichorii; denique leve *catharticum*, & id quidem, si necesse est, iterandum.

In *febre colliquativa* (ubi æger plurimum sudat, plurimum per alvum & vesicam egerit, & manifestè emaciatur; oritur malum ab ulcere in aliquâ parte visceris alicujus delitescente, & præagitur affuturam brevi vel hecticam, vel phthisin, nisi caveatur) agendum initio emulsionibus ex semine cucumeris, cucurbitæ, melonum, papaveris albi cum sero lactis; hinc mitigato sudore vertenda cura ad ulcus illud intestinum abstergendum, & consolidandum, de quo uberius, ubi de *hectica*, & *phthisi* agitur.

In *synocha putrida* (sive febris æqualiter sine intermissione à principio ad finem affligente, sed moderatius; quam veteres à putredine sanguinis serosi, in venâ cavâ stagnantis deducunt; sed ægerrimè concipitur, quomodo sanguis in magnis vivi corporis vasis queat putrescere; unde

credibilis est, materiam fermentantem & vitiatam allicubi in mesenterio hærere, atque inde continuo lapsu, pro rata parte, in venas recipi, ibique turbas movere) post largam venæsectionem prosunt sudorifera, quæ serum illud putre per corporis poros exigant; inter quæ laudatur sal centaurii minoris, alkekengi, chamæmeli nostr. ononidis ad scrup. ij. in aquâ petroselini, cuscutæ, rubi idæi. Frequentetur & usus Julapii ex aquâ lactucæ, endiviæ, portulacæ, acetosæ, nymphææ albæ, succo pomorum acidulorum cum syrupo de rubo idæo. Cessante morbo, instituatur semel atque iterum lenis purgatio, quæ recidivam excludat. Robur postea nativum accedit, ex frequenti usu *conservæ* rosarum rubrarum, buglossæ, borraginis, violarum &c.

Synochus non putrida, sive ephemera plurium dierum, (nam ephemera simplex unius diei tantum est, eoque sponte cessare consuevit spiritibus abstinentiâ pacatis) cum malum hæreat præcipuè in spiritibus, sive subtilissimâ parte sanguinis, solet missione sanguinis & diætâ refrigerante atque humectante sopiri. Profuerit & usus seri lactis endiviæ, acetosella, lactucæ, succo pomorum acidulorum redolentium temperati. Accedat balneum aquæ dulcis tepidum.

Numerantur & aliæ febres cum singultu, spasmo, syncope, aliisque symptomatis conjunctæ; quarum sublati causis tollitur effectus. Sed jam ad morbos capitis &c.

In *intemperie cerebri*, quæ oritur à flatibus, post leve catharticum, insistendum carminantibus, radice levistici, herbâ veronicæ, floribus chamæmeli nostratis, seminibus cari, anethi, levistici; si oritur à sanguinis nimia abundantia, confert,

confert, post missionem sanguinis, diæta tenuis, hæmorrhoidum apertio, acidorum usus; *si à bile*, diæta refrigerans & humectans, *infusum* radicis cichorii, taraxici, fumariæ, cuscutæ, acetosellæ, *serum* lactis tamarindinatum, aut temperatum succo pomorum acidorum; *si à pituitâ*, post unam aut alteram evacuationem, decoctum corticis fraxini, tamarisci, radicum capparum, rad. chinæ, ligni gvajaci & sassafras. Potenter etiam incidunt & attenuant pituitam salia carduibenedicti, chamæmeli, chelidonii maj. subflava; *si à nimia seri copia*, juvant diuretica, radix levistici, petroselini, semen davci, pastinacæ agrestis, & præsertim *sal* genistæ, ononidis, juniperi, quæ & potenter expellunt urinam, & diaphoretica sunt in aquâ carduibenedicti, fæniculi, halicacabi; *si ab humore acido, si ve atrâ bile*, nihil præsentius *evacuatione* per extractum hel-lebori nigri, *infusum* rad. polypodii, *alteratione* per *serum* lactis fumariæ, scolopendrio, cuscutâ, filice, rad. cichorii, taraxici, graminis medicatum.

In *cerebri inflammatione*, post missionem sanguinis conveniunt herba crassulæ, portulacæ, sedi majoris, herba & semen lactucæ, semen papaveris albi, flores nymphææ albæ, flores papaveris rhœados, item aqua ex iisdem elicitæ.

In *cephalalgia à causâ frigidâ* prodest *infusum* salviæ, majoranæ, serpilli, buxi, rorismarini, florum lavendulæ; à *calida* *infusum* lactucæ, portulacæ, acetosellæ, cerasor. nigror. flor. nymphææ albæ, rosarum rubrarum, emulso seminum cucumeris, cucurbitæ, melonum, papaveris albi; à *pituitâ*, aqua foliorum tabaci naribus excepta, sternutatorium ex flor. liliorum convallium,

succus hederæ terrestris in nares attractus; ab *humore acido* infusum verbenæ, betonicæ, primulæ veris, fl. sambuci, & tiliæ, seminis carduibenedicti; à *quacunque* radix, flores, & semina pæoniæ maris, item infusum betonicæ, verbenæ, salia ex cephalicis plantis volatilia.

In *hydrocephalo, peccantem humorem exsiccat* infusum radicis angelicæ, pimpinellæ saxifragæ, pæoniæ maris tormentillæ; florum fumariæ; seminis fraxini, pæoniæ maris, davei.

In *vigiliis nimis, tumultuantes spiritus compefcit* succus lactucæ sylvestris, semen papaveris albi, semen lactucæ hortensis, & infusum ejus, odor & fumus ex herbâ, & semine anethi, infusum musci terrestris, florum nymphææ albæ, florum populi; balneum pedum ex foliis salicis & atriplicis, bedegvar capiti suppositum, succus vermium bedegvar temporibus illitus, sic & oleum stillat. hyoschymi affrictum; lactuca hortensis sub noctem cum aceto comesa.

In *Comate vigili, spiritibus nimium agitatîs modum imponit* emulsio ex semine cucurbitæ, cucumeris, melonum, papaveris albi, cum aquâ lactucæ, aut portulacæ; tinctura radicum cynoglossæ, acetum in quo summitates rutæ, flores chamæmeli vulg. & rosarum rubrarum leniter deferbuerunt. Vel ℞. Aqu. lactuc. endiv. portulac. ceras. nigror. an. unc.ij, verbenæ unc. iiij, syr. fl. pæon. vel nymphææ albæ unc.ß, acet. rosac. Drachm.iiij. Dosis unc. iv. Vel bibatur acetum rutaceum dilutius, in quo semen nasturtii hybernî, & herba rutæ permaduerunt

In *Comate somnolento, sive cataphorâ; item caro, & lethargo, spiritibus à pituitâ oppressis viam aperit* infusum scillæ, salviæ,

salvia, rorismarini, thymi, serpilli, betonica, hyssopi, melissa, florum lilior. convall. lavendula, tilia, radice hellebori nigri; lingua perfricetur radice pyrethri, & semine sinapeos. Conducit quoque aqua majorana, flor. tilia, flor. lilior. convallium.

In *Vertigine*, quando cerebrum primario laborat, actos in gyrum spiritus placat infusum flor. lilior. convallium, primulae veris, tilia, herbae majoranae, auriculae ursi fl. flavo, rorismarini, serpilli, melissa; aqua & spiritus cerasorum nigrorum, tinctura, & oleum serpilli; spiritus rosarum rubrarum, liliorum convallium, lavendula; succus chærefolii, & aqua ejusdem, quæ ter destillavit, semen urticae urentis, semen carvi & sinapeos aceto immaceratum. Quando causa mali latet in hypochondriis, agendum extracto radice polypodii, herb. scolopendriae, fumarie, visci querni, seminis pæoniae maris. Laudantur & apophlegmatismi ex radice pyretri, ptarmicae, fl. lilior. convall. nigellâ Romanâ.

In *lesione memoriae*, fibras cerebri nimis extensas, madidas, occalescentes in integrum restituit infusum melissae, antequam florescat, collecta, aqua & spiritus liliorum convallium, infusum betonicae, seminis, & radice pæoniae maris. Si cerebrum siccus est, proderit interius aqua cerasorum nigrorum, exterius foveatur quandoque caput decocto fl. malvae, althæae, betonicae, nymphae albae, rosarum rubrarum.

In *delirio*, à temulentia juvat emulsio seminis cucurbit. cucumer. papaver. albi, & melonum, item somnus, & missio sanguinis; à narcoticis emeticum ex fol. aut radice asari, ex infuso rad. hellebori nigri, brassicae succo.

Qvin & odor salicis recentis solatur, & pedum balneum ex foliis salicis atqve villis cynosbati. *A veneficio*, salutare habetur infusum flor. hyperici, infusum visci qverni, & baccarum herbæ Paris.

In *phrenesi*, *fervorem*, *acrimoniam*, & *motum inordinatum*, *spirituum compefcit* (præter frequentem venæsectionem) ptifana, aqua lactucæ, acetosæ, acetosellæ, endiviæ, nymphaeæ albæ, buglossæ, violar. Martiarum; serum lactis chalybeitum, velcum succo ribium, & nitro præparatum, acetum rosaceum. Aquam lappæ personatæ hîc laudat Prævotius. Nec in malo, si invaluit, fugiendus quandoque succus sedi majoris, sero lactis infusus.

In *melancholiâ*, *spiritus animales subacidos*, & *obscuras*, quorum causa ab hypochondriis plerumq; oritur, emendat radix hellebori nigri, radix cichorii, radix scorzonerae Hispan. item infusum fumarie, cuscutæ, epithymi, buglossæ, melissæ, betonicæ, borraginis, primulæ veris, rad. polypodii, corticis med. sambuci in sero lactis chalybeito. Convenit & spiritus ceraforum nigrorum; sal essentialis fraxini, hyperici, melissæ; sal volatilis herbarum cephalicarum, rorismarini, lavendulæ, salviæ, majoranæ, liliorum convallium, &c.

In *maniâ*, *vapores melancholicos jam ex fumo velut in flammam erumpentes*, & *aqua forti ferrea scobi infusa aliquatenus similes*, adeoq; *spirituum animalium naturam turbantes* pacant sensim illa pharmaca, quæ melancholiæ opponuntur; sed quia malum hoc validius, frequentandus hellebori nigri usus, tum ut per vomitum, tum ut per secessum agat; & nè longâ usurpatione operetur tandem ferocius, radix aceto prius imbuenda. Inter specifica
hîc

hic numeratur infusum agrimonix, roris solis, flor. & semin. aquilegix, anagallidis flore phœniceo.

Hydrophobiâ, seu *rabie ex morsu furentis animalis*, vulneri mox applicetur allium contusum, & scarificetur locus affectus. Si malum moram ibi contraxit, veniendum ad infusum radicis hellebori nigri, gentianæ, pimpinellæ sangvisorbæ, angelicæ, florum & radicis cynorrhodi, herbæ alyssi Germanorum.

tremore corporis, & artuum, vitia nervorum corrigit, spiritus recreat, & flatus dissipat infusum radicis helenii, foliorum betonicæ, urticæ urentis recentiss. fl. tanaceti, & primulæ veris. Si malum à nimio attactu vivi argenti est, sudetur frequenter, assumpto infuso radicis pimpinellæ saxifragæ. Exteriùs in omni tremore juvat affrictus spiritus hordei, in quo folia & flores tanaceti, fl. lil. convallium, lavendulæ, & salviæ permaduerunt.

paralyfi vel partis unius, vel plurium, *interceptum spirituum cursum restituit* infusum rad. hellebori nigri, rad. iridis nostratis cœruleæ, raphani majoris, angelicæ, valerianæ, liliorum alborum; florum primulæ veris, levcoji lutei, hyperici, lavendulæ; herbæ abrotani, salviæ, ericæ, melissæ, rorismarini, chamæpityos; seminis angelicæ. Perfricentur exteriùs membra oleis empyreumaticis fraxini, angelicæ, liliorum convallium, salviæ, & præcipuè ligni columni; item infuso fol. tabaci in vino malvat. spiritu hordei.

In spasmò, & convulsione, violentam musculorum versus suum principium retractionem à materiâ acri nervos pungente oriundam sistit infusum, aqua, & spiritus serpilli,

serpilli, spiritus tanaceti, lavendulæ, granorum juniperi verbenæ; quæ & exterius affricentur; sicut & oleum majoranæ, serpilli, tanaceti.

In *epilepsiâ idiopathicâ* laudatur infusum rad. pæoniæ maris dentariæ, valerianæ pratensis, imperatoriæ, fraxinellæ filipendulæ, saponariæ; herbæ millefolii, melissæ, ruta crucigeræ, sambuci salignæ, origani, hormini, roris solis visci querni, & colurni, baccarum herbæ Paris, florum calendulæ, tiliæ, buglossæ, cerasorum nigrorum, semini pæoniæ maris. Item spiritus liliorum convallium, cerasorum nigrorum, tanaceti, thymi, florum calendulæ.

In *sympathicâ, cujus causa ab inferioribus membris producitur*, radix hellebori nigri, ejusque extractum, infusum herbæ glycypticæ cum stipitibus, scolopendriæ, radicis bryoniæ, pæoniæ maris. Pueris in paroxysmo inflandus in fauces tabaci fumus, ut ad vomendum stimulentur. Adultioribus in paroxysmo, per os violenter diductum, ingerendum erit oleum rutæ, & naribus inflandus florum lil. convallium pulvis.

In *apoplexiâ, ut nervi obstructi aperiantur*, statim à missione sangvinis propinandum radicis, aut foliorum asari infusum; & postquam materia peccans vomitu nonnihil excreta est, ingerendus sp. lilior. convallium, foliorum tabaci, roris marini, cerasorum nigrorum, lavendulæ cum aqua apoplecticâ dilutiori, aut fl. tiliæ. Si moram respatitur, veniri quoque potest ad infusum radicis hellebori nigri, imperatoriæ, herbæ betonice, majoranæ, salviæ; florum leucoji lutei, tiliæ, hyperici; seminis sinapeos, erucæ, imperatoriæ. Oleum still. ligui colurni hîc etiam commendatur. Quin & pulvis errhinus paretur ex flor.

liliorum

liliorum convallium, & tantillo radicis pyretri. Si malum permittit inducias, curatur ut paralyfis.

In *incubo* seu *epibialte*, asthma illud nocturnum, quod quandoque epilepsiæ præludium est, expeditur emetico ex radice, aut foliis asari; item ex rad. hellebori nigri; postea curatur iis pharmacis, quæ epilepsiæ medentur; item spiritu fuliginis in aqua cari, lavendulæ, fæniculi.

In *catarrho*, serum vitiosum, & pituitam ex glandulis capitis in nares, & fauces descendentem educit cortex radicis esulæ majoris, radix bryoniæ, frangulæ, succus cæparum, iridis nostratis, & raphani majoris in aqv. rutæ. Quod si *crassum* est id, quod excernitur; dicta jam pharmaca prosunt, ut & infusum hyssopi, serpilli, lavendulæ, sideritidis purpureæ, corticis fraxini, veronicæ. Si *tenuius, & sero simile*, præstat infusum florum papaveris albi, feminisque ejus, item radicis althææ, caryophyllatæ, cynoglossæ. In *utroque*, si nimis invalescit, fiat errhinum ex aqua majoranæ, chamæpityos, liliorum convallium, hormini, folior. tabaci, cum succo betæ rubræ. Si *suffocativus est* & præ respirandi difficultate minatur mortem, ingeratur statim syrupus frangulæ eâ copiâ, ut vomitum cieat: accedat infusum asari, aut corticum interiorum sambuci, item, foliorum scillæ, aut cæparum.

In *debilitate visus*, tunicas oculorum, spiritus, nervos opticos firmat vinum radice helenii, chelidonii majoris, & valerianæ temperatum. Fit & pulvis ex semine fæniculi, petroselini, fileris montani, anethi; & ex iisdem, si placet, infusum. Oculis instillatur aqua cyani, hieracei, consolidæ regalis, fæniculi, lysimachiae cœruleæ, cichorii, fumariæ, sambuci, dentis leonis, radicis helenii.

D

Quibus

Quibus in hoc malo *pituita* quoque molesta est, utantur infuso florum *evphragiæ albæ*, & sale volatili radicis *helenij*, unde vinum *evphragiæ prægnans*, atque *helenii* radice, senibus utile est.

In *ophthalmiâ*, sanguinem in tunicam adnatam effusum, ferventemque imminuit *venæsectio* liberalior; & postea inflammationem mitigat *epithema* ex aquâ flor. *cichorii*, *rosarum*, *echii Alcibiadei*, *sambuci*, *cyani*, *linariæ*, *aparines*, *chelidonii majoris*, ex *mucilagine seminis cydoniorum*. Farina *erucæ occipiti* imponenda.

In *catarractâ*, seu *albugine*, nobis *Hvide star*/ quoties *pituita* nondum in tunicam, sed *nebulam* tantum coaluit, post universalia utendum est radice *chelidonii majoris*, *valerianæ majoris*, *semine fœniculi*, floribus *evphragiæ albæ*; item infuso florum *cyani*, *consolidæ Regalis*, *herbæ lactucæ sylvestris*. In oculos instilletur succus foliorum *chelidonii majoris*, aqua, quæ in foliis *dipsaci* colligitur, liquor *vesicularum ulmi*, aqua florum *rorismarini*, aut radicis *caryophyllatæ*.

In *guttâ serena*, quæ nobis *sorte Star*/ si *nervus opticus* planè induruit, & cavus esse desit, frustra speratur auxilium, licet oculus ipse appareat sanissimus; si autem radiorum aliquid adhuc transit, tentanda fortuna est (post universalia) infuso radicis *valerianæ majoris*, *chelidonii majoris*, florum *euphragiæ albæ*, salibus volatilibus plantarum earundem, *sternutatoriis* ex foliis *tabaci*, *majoranæ*, floribus *evphragiæ albæ*, *semine fœniculi*.

In *suffusione*, obstructio circa pupillam nata ab humore lento, post universalia, tollitur aquâ *fœniculi* radici *gentianæ* affusâ, & oculis instillatâ; item aquâ *verbenæ*, *ly-*

simachiæ

limachiaë coeruleæ, anagallidis flore phoeniceo, florum convolvuli, cyani, leucoji bulbosi, hyssopi, foliorum diplaci.

In *surditate* nondum confirmatâ, nervo auditorio tantum obstructo, non coalito, insistendum aperiensibus; instilletur in aures aqua generosa carduibenedicti, succus cæparum cum spiritu vini, succus raphani maj. oleum rutæ, in quo vermes ligni querni macerati sunt, oleum amygdalarum amararum expressum, succus vincæ pervincæ, oleum carvi, oleum siliginis, tinctura flor. lavendulæ, orismarini, betonicaë, majoranaë, vincæ pervincæ. Sunt & qui ex rad. raphani maj. turundam formant, auri immittendam.

In *tinnitu aurium*, si à *flatu* est, instilletur tinctura seminis rutæ, & cari, vel admittatur in aurem per tubulum vapor hederæ terrestris, vel fumus herbæ Mercurialis exsiccatæ, item mentastri, vel succus vermium ligni querni cum tantillo olei rutæ. Si *pituita* abundat, aut *bilis*, catharticus convenientibus utendum. Aliàs quæ surditati medentur, etiam hîc spondent opem.

In *hemorrhagiâ narium symptomaticâ*, opus propemodum naturæ relinquendum; si ex *violentiâ sternutatione*, lapsu, *contusione*, &c. nascitur, post missionem sanguinis ex adversi lateris brachio, propinetur emulsio ex semine cucum. cucurb. melonum, papav. albi, cum aquâ plantaginis, bursæ pastoris, cichorii; naribus intrudatur turunda ex lupi crepitûs laciniis. Confert & hîc *radix nigellastri* recens, *radix pimpinellæ sanguisorbæ*, hyoscyami albi, cichorii, *herba equiseti*, lagopodis, centumnodii, bursæ pastoris; *flores lysimachiaë luteæ*, gallii lutei, *semen plan-*

raginis, sopliæ chirurgorum, & thlaspios scutati; fungus betulæ accensus, & mox ab extinctione naribus immis-
sus, succus sedi majoris naribus & ore haustus, vel ejus
loco succus urticæ. Nec inutile fuerit, lintea aceto ro-
faceo, & nitro imbuta verendis admoveere.

In *gravédine*, seu *coryzâ*, non convenit humorem tenuem
in nares cum impetu proruentem statim filtere, sed po-
tius educere sternutatoriis ex aquâ fl. lilior. convallium,
aquâ radicis hellebori nigri, radicis ranunculi flammulæ,
feminis thlaspios scutati, & majoranæ naribus exceptâ.
Si violentius ruit, non alienum fuerit incrassantibus uti,
ut diacodio, syrupo de sem. papaveris albi, &c.

In *paralysi lingvæ*, præter ea, quæ de *paralysi* antè allata sunt,
proderit affricare lingvæ, & fræno ejus *oleum* anisi, *spiri-*
tum ceraforum nigrorum, calendulæ, serpilli, primulæ
veris; *folia* tabaci, *semina* erucæ, *radicem* pyretri.

In *scabritie lingvæ*, conducit mucilago ex semine cydonio-
rum, lenticulâ palustri, succo sedi majoris, aquâ plantagi-
nis.

In *ptyelismo*, si symptomâticus est, paret gargarismos ex fo-
liis myrti, plantaginis, nummulariæ, quercûs, ex baccis
rosæ caninæ, & eorum aquâ stillatitiâ.

In *oris fætoe*, si causa est impuritas stomachi, valet radix
imperatoria, ireos Florentinæ, cydonia, cortex citri, se-
men erucæ; sunt & qui lysimachiam purpuream loco
amuleti è collo suspendant.

In *dolore dentium*, affluxus humorum acrium educendus
(post venæsectionem) foliis tabaci masticatis, radice py-
retri, semine levistici, staphidis agriæ, sinapios; item *fi-*
stetur oleo origani cretici, buxi; *decocto* herniariæ, radi-

eis pentaphylli, raphani majoris, tormentillæ, filicis, pim-
pinellæ saxifragæ : item herbæ salviæ, rutæ, betonicæ, an-
serinæ, satirejæ, thymi, gummi hederæ.

In *dentium corrosione*, quæ plerumque scorbuti soboles est,
opportunum remedium est in fufum plantarum antiscor-
buticarum, rad. gentianæ, raphani majoris, lappæ maj.
flavæ, herbar. absinthii, centaurii minoris, trifolii palu-
stris. Quin & mundentur dentes à cibo, & manè, aquâ
subfalsâ cum tantillo seminis cochleariæ, nasturtii hy-
berni, & florum aquilegiæ permistâ : accedat dentiscal-
pium buxum reliquias ciborum, & tartari expurgans.

In *dentium mobilitate*, quæ à senio, scorbuto, acribus humo-
ribus, contineatur frequenter in ore decoctum radices
pentaphylli, chelidonii minoris, filicis maris, herbæ an-
serinæ, herniariæ, fragariæ, foliorum quercus recentium,
florum rosarum rubrarum, conorum abietis recent. bac-
carum prunor. sylvestrium, seminis aquilegiæ, gallarum,
cum tantillo aluminis.

In *gingivarum tumore scorbutico*, post universalia perfricen-
tur sæpe gingivæ decocto florum, & seminis aquilegiæ,
foliorum salviæ, sedi vermicularis, florum malvæ arbo-
reæ. Vel ex his fiat pulvisculus, vel unguentum addito
semine cochleariæ & melle limpido, cum aluminis & sal.
tartari momento.

In *relaxatione uvule* fiat gargarismus ex radice tormentillæ,
pentaphylli, herbæ auriculæ muris, uvulariæ, anserinæ,
florum sumach, baccar. prunor. sylvestrium, quibus ad-
jiciatur nonnihil aluminis.

In *tonsillarum inflammatione simplici* parentur gargarismi,
& cataplasmata ex herbâ trachelii, floribus jacobæ, mal-
væ

væ arboreæ, aquilegiæ. Si *pertinacior* est, & cum *tumore* juncta, addatur herba chærefolii, fragariæ, hepaticæ nobilis, anserinæ, scabiosæ, flores meliloti, & caprifolii, atque instituat venæ sectio. Si tumor festinat in *abscessum*, instandum gargarismis ex florib. chamemeli, sambuci, trachelii, prunellæ, malvæ arboreæ, seminis anethi: maturitate cognitâ vel aperiendus scalpello abscessus, vel collutione ex spiritu vini Gallici communi, quâ repetitâ sponte solet aperiri. Ulcus colluatur decocto herbæ carduibenedicti, veronicæ, betonicæ, prunellæ.

In *anginâ*, sæpe musculi gulæ, vel asperæ arteriæ ob interceptum sanguinis cursum inflammantur; ubi post missionem sanguinis locum habent, quæ in tonsillarum inflammationibus laudantur. Accedat pro gargarismo decoctum corticis nucum, sedi majoris, portulacæ, plantaginis, crassulæ cum tantillo nitri, aut aluminis, præsertim initio, ut affluxus materiæ novæ impediatur; postea agendum floribus meliloti, prunellæ, trachelii, chamemeli, semine lini, & althææ, ut quod influxit, maturetur. In quem usum laudatur quoque cataplasma ex radice iridis nostratis cœruleæ recentî, cum butyro insulso, aut oleo olivarum, & gargarismus ex albo Græco. Cataplasma ex nido hirundinis cum aquâ sambuci præcipuè adhibetur in *anginâ nothâ*, quæ ab irruente pituitæ copiâ oritur, in quâ initio quoque confert infusum radices, & foliorum asari, ceparum, scillae, herbae hyssopi, marrubii, pulmonariæ. In *priori* tanquam specificum aestimatur decoctum fungi sambucini propinatum.

In *strumâ*, seu *scrophulis*, ubi pituita viscida in glandulis colli induratur, & membranae tandem propriæ includitur, post

post universalia convenit infusum radices scrophulariæ, vincetoxici, filipendulæ, bellidis minoris, gladioli aquatilis, bryoniæ, herbe & florum lamii albi, chamaedryos, aparines, paronychiæ primæ, atriplicis, jacobææ. Ex his ipsis, aut ex baccis visci querni, radices bryoniæ, & cynoglossæ, florib. chamemeli paretur cataplasma cum oleo oliv. in quo vivi lacerti virides deferbuerunt. Quin & raporum decoctum spissius frequenter applicetur.

In *asperitate tracheæ arteriæ*, ubi à fumo, nucibus, clamore, humore acri raditur, auxilio est syrupus de Althæa, violarum, infusum fl. verbasci maris, malvæ arbor. seminis lini, bismalvæ. Si unâ adsit pituita acris, utiliter additur infusum, vel syrupus erysimi, hyssopi, seminis urticæ urentis, radices iridis, & helenii.

In *peripneumoniâ*, quæ oritur à sanguine in pulmonum substantiam effuso cum respirandi difficultate, tussi, & febre continuâ; & in *pleuritide verâ*, quæ à sanguine in pleuram irrumpit, vicina inflammatur, tussim, febrim, & dolorem in latere pungentem excitat, eadem remedia conveniunt, quia eadem adsunt causæ; immo sæpe pulmones simul cum pleurâ laborant. Locum hic invenit, præter missionem sanguinis repetitam, infusum seminis cardui mariae, carduibenedicti, papaveris rhoeados, clavci, herbe scabiosæ, bellidis, tusilaginis, flor. lappe personatæ, & cynosbati, putaminum nucum, atque ex his præparati pulveres, item oleum lini recens propinatum. Si *expectoratio difficulter procedit*, itur ad oxymel scilliticum, syrupum de cæpis, de hyssopo, de glycyrrhizâ, aquam chamemeli, seminis urticæ urentis, & pastinacæ, succum nasturtii hyb. recentem. Exterius applicatur cæpa lacti incocta,

incocta, panis calidus oleo anethi & chamemeli perfusus. In *pleuritide nothâ*, quę præcipuè à flatibus est, (quanquam & vera, & notha quandoque miscentur) extenditque magis, quàm pungit, & sæpe febris vacat, præter usum seminis carduimarię, carduibenedicti, cari, anisi, juvant exterius calidè applicata cataplasmata ex flor. chamemeli, meliloti, semine anethi, cumini, pastinacę sylvestris, baccis lauri, cum aquâ sambuci, anethi, abrotani, aut oleo anethi cocto. In *peripneumoniâ solâ*, laudatur infusum radicis acori, helenii, summitates thymi, semen crucę, sinapi.

In *empyemate*, ubi pus in pulmonibus extra vasa majora colligitur sine febris, & aliquando sine tussi, flaccescente sensim corpore, curatur antiphthisicis, ut infuso hederę terrestr. marrubii albi, veronicę, tussilaginis, si abscessus versus fauces aperitur; si *stagnat intus abscessus sine motu versus fauces*, agendum infuso radicis helenii, eryngii, raphani majoris, roris solis, sinapi, cępis, cibariis falsis, longis itineribus, ut sese aperiat.

In *vulnere pulmonum*, ferri, aut sclopi violentiâ illato opportunè succurrit, nisi vasa majora discerpta sunt, infusum herbe faniculę, alchimille, fragarię, pulmonarię maculose, hederę terrestris, bellidis minoris, radicis & florum symphyti majoris, vel haustum ore, vel per siphonem ingestum.

In *ulcere pulmonum*, sive *tabe verâ*, sive *phthisi* (quę nascitur ab humore acri pulmones erodente, & sensim cum hecticâ febris inducit sputum sæpe cruentum, tandem etiam purulentum) convenit præter abstinentiam ab acribus, *infusum radicis* althęę, symphyti majoris, eryngii, tussilaginis,

laginis, pimpinellæ sanguisorbæ, herbæ saniculæ, bugulæ, veronicæ, hederæ terrestris, scolopendrii, pulmonariæ maculosæ, pinguiculæ Clusii, marrubii, prunellæ, millefolii, pilosellæ, musci saxatilis flavi; *florum* rosarum rubrarum, roris solis, bellidis minoris; *seminis* anisi, lini, althææ; *fungi* saligni rubri, lac à butyro suo expeditum, hordeacea omnia, & avenacea, *succus* betulæ cum melle, *oleum* lini recens cum cerevisiâ tenui sæpe haustum, *serum lactis* gnaphalio, tragopogo, parietariâ, musco querno, floribus hyperici, anagallidis rubræ temperatum.

In *asthmate*, sive anhelâ respiratione (quam compressio bronchiorum pulmonis, vel obstructio eorundem producit) præter universalia, pugnandum expectorantibus, oxymelle scillitico, syrupo caparum, tabaci, hyssopi; *item* infuso radicis helenii, levistici, bardanæ, ari, raphani majoris, iridis nostratis, angelicæ, petasitidis, bryoniæ, scabiosæ; *herbæ* erysimi, thymi, pulegii, marrubii albi, origani sylvestris, sonchi asperi, alliariæ; *florum* caprifolii, althææ, *corticis* frangulæ, *seminis* urticæ, faniculi. Puerorum *tussis ferina* cum asthmate juncta compeisci solet infuso musci pyxioidis, vel musci querni vulgaris in hydromelite, item syrupo frangulæ, succo pulegii.

In *tussi*, (quæ ab acri humore irritata membranas pulmonum inquietat) si *sicca est*, utendum humectantibus, emulsione seminis cucumeris, cucurbitæ, melonum, papaveris albi, hordeaceis, ut præparetur materia, & humida evadat. *Humida* autem, si multum *viscida materia* ejicitur tussiendo, tollitur expectorantibus, infuso radicis raphani majoris, helenii, polypodii, *herbæ* hyssopi, tussilaginis, marrubii albi, veronicæ, verbenæ, artemisiæ

rubræ, origani sylvestris, scabiosæ, *seminis* anisi, fœniculi, davci, violarum Martiarum, pastinacæ, item aquâ parietariæ, polypodii, succo erysimi, & raporum. Si *materia aquosa, & sero similis*, crassescet, & mitigabitur infuso radicis lappæ majoris, florum althææ, musci saxatilis flavi, & præcipuè papaveris, ut syrupo è semine papaveris albi, & diacodio.

In *hæmoptysi* (cùm sanguis vel præ copiâ, vel acrimoniâ tussirejicitur) post missionem sanguinis, adstringendum leviter radice caryophyllatæ, tormentillæ, geranii gruini, pentaphylli, consolide majoris, pimpinellæ sanguisorbæ, pruni sylvestris; *herbâ* nummulariæ, fœniculæ, bugulæ, prunellæ, bursæ pastoris, centumnodii, equiseti, gnaphalii albi, menthæ crispæ, anserinæ, millefolii, musci querni; *floribus* ulmarie, cyani; *semine* lini, plantaginis, sumach, papaveris rhœados, urticæ urentis, vel succo ejus, tritico; ex his vel fiat pulvis, vel infusum, non nisi tepidè propinandum. Solet & hic oleum lini recens cum fructu in cibariis adhiberi.

In *palpitatione cordis* (ubi inordinato motu cietur ob acrimoniâ sanguinis, tumorem partium, flatum, animi pathemata, &c.) cura ad causas vertenda. Si *plethora* adest, aut *motus animi* vehementior, post missionem sanguinis, quies convenit; si *acrimonia humorum*, agendum emulsionibus è semine cucumeris, cucurbitæ, melonum, papaveris, hordeaceis, sero lactis, violarum Mart. floribus imbuto; si *flatus*, sufficit infusum seminum davci, cari, fœniculi, anethi, & herbæ melissæ; si *calculi, vermes, pituita viscida* (quam, si cruenta apparet, polypum vocant) tentanda cura radice & succo raphani majoris, sale radicis

radicis pimpinellæ saxifragæ volatili, spiritu fuliginis camini. Alias hîc inter specifica numeratur *radix* caryophyllatæ, fraxinellæ, scorzonera Hispan. doronici Alpini; *flores* borraginis, buglossæ, violarum, alyssi Germanorum, cyani, echii Alcibiadei, ulmaria; *herba* cardiaca, asperula odorata, lingua cervina; *fructus* rubi idæi.

In *deliquio animi*, sive *ληθημία*, ubi pulsus ferè cessat, (si enim planè aboletur, syncope appellatur) ob interceptionem spirituum vitalium, à terrore, nuncio tristi, dolore vehementi, nimia sanguinis profusione, affectu hysterico producta) recreandi spir. aquâ melissæ generosiori, spiritu liliorum convallium, rosarum, ceraforum nigrorum, fuliginis. Huc referenda, quæ in epilepsiâ, & apoplexiâ opem ferunt. Aliquando vomitus confert, causâ in ventriculo stagnante. Sape revocatur pulsatio liberali affusione, & potatione aceti, in quo radix pimpin. sanguisorbæ, flores rosarum, tunicæ, leucoji flavi, violarum, calendulæ, sambuci, consolidæ regalis, rutæ, vim suam deposuere.

In *mammarum inflammatione*, duritie, pulsatione, à lacte, vasa sanguinea nimium extendente sæpius profectâ, non alienum est, post missionem sanguinis ex pede (si nihil obstat) statim transire ad victum tenuem, & refrigerantem, atque hinc ad topica; in quibus confert cataplasma tepidum ex farinâ avenæ, radicis althææ, liliorum alborum, seminis fœnigræci, & lini cum aquâ sambuci. Sunt quibus placet cataplasma ex farinâ fabarum, siliginis, & fegopyri, meliloto, foliis hyoscyami, senecionis, rapis coctis, cretâ, & aquâ cicutæ. Si *durities* perseverat, applicanda ex rapis, chærefolio, & solano cum semine al-

thææ, & fœnigræci, pulticula; si *flatus* adsunt, adjiciendum ex semine carvi, & anethi auctarium; si exulceratio, advocandum ex lampfanâ, althæâ, & senecione cataplasma; si *scissura*, aut *excoriatio*, petendum ex gnaphalio albo, geranio, floribus gallii flavi, & verbasci maris cum amylo subsidium. Scissuras commodè glutinat cerasinum gummi, & pulvis tragacanthi inspersus.

In *defectu lactis*, à morbo, ætate grandiori, vitio sanguinis, lacuna sarcitur copiosiori usu herbæ, & seminis fœniculi, anethi, florum polygalactis, herbæ lactucæ sylvestris. Amuleti loco nonnulli suspendunt inter mammas nutricis radicem pimpinellæ saxifragæ horis septem, item herbam verbenæ sub axillis. Quin & *Velschio* credimus, aquam verbenæ potam hîc convenire.

In *lactis nimia abundantia* parcius alenda nutrix; apponendum mammis ex semine cumini, chærefolio, & tantillo radicis cicutæ cum muriâ & aceto cataplasma. Alii foliam cicutæ aquam applicant linteo quadruplicato tepido, aut rectius panno cœruleo exceptam, sapone etiam axillæ cavæ impacto. Nec ab re fuerit, addidisse herbam petroselini, geranii & plantaginis aquaticæ.

In *coagulatione lactis*, ex defectu serî sanguinis plerumque oriundâ (unde tumores duri, immò ulcera subinde pululant) bibat liberalius nutrix serum lactis, aut cerevisiam tenuem semine fœniculi foetam, vinum dilutius, sed nullo modo acidum; comedat juscula carniû, quibus herba petroselini, & folia brassicæ viridis incocta; applicet mammis cataplasma ex radice althææ, & malvæ, floribus

bus meliloti, semine fœnigraci, ut coagulum lactis emolliat.

in Cancro mammarum, id est tumore earundem duro, fœdo, punctim dolorifero, rarò pus, sæpius serum fœtidum effundentè, ubi sese aperuit (cujus prima origo ex guttis aliquot sanguineis, extra vasa sua, ex ictu, mœrore, abundantia sanguinis, temere elapsis, & paulatim ibi acescentibus, atque hinc contagione vicinarum partium funestis proficiscitur) rarò à plantis securum petitur auxilium, ubi provectius malum est, tutius à ferro chirurgi. Tentanda tamen via est frequenti usu radicis hellebori nigri, ejusque sale essentiali & volatili. Quin & aqua ejusdem insignem vim habet. Aptum quoque hîc est *infusum radicis* polypodii, ari, aristolochiæ rotundæ; *herbæ* fumariæ, lupi salictarii, scordii, urticæ urentis, geranii vulg. marrubii nigri, rutæ, solani cum baccis; *florum* gallii flavi, hyoscyami albi, buglossæ, borraginis. Tanquam specificum, exterius laudatur succus bellædonnæ, ut emolliens & discutiens, succus chelidonii majoris, succus solani ejus, quod glycypricon vocatur, & aqua ejusdem, item aqua lunariæ, & gnaphalii albi. Securius tamen hæc pharmaca adhibentur *in scirrbo cancro de doloris experte*, ubi plerumque rem in salvo constituunt.

in œsophagi ulcere ab acribus humoribus producto, lentè potandus radicis & florum althææ syrupus, item mucilago seminis cydoniorum cum momento gummi cerasi, item infusum seminis lini. In *deglutitione lesâ*, ex resolutione nervorum œsophagi, utendum iis, quæ paralyssi interiùs, exteriusque opponuntur. In *obstructione à bolo majori*, à spinâ piscis &c. deglutitâ, præter pul-

fationem dorsi iteratam intrudenda per filum ferreum, incurvum spongiola, quæ in ventriculum præcipitet; id quod alii moliuntur virgâ balænatâ.

In *ventriculi imbecillitate*, à bile per pylorum infusâ, cibisque ex eo corruptis, adhibeatur ex asari radice, aut foliis emeticum, exhibeantur juscula radice cichorii, aut aquâ ejusdem, & rosarum, item lactucâ, endiviâ, portulacâ, violis Martiis, ribium, fragorum, berberum succo condita. Si à *pituitâ nimîâ ructibus acidis comitatâ*, præter universalia vocetur in usum radix acori, gentianæ, juglandes conditæ, semen levistici, petroselini, fæniculi, cortex citri, & aurantiorum; præsertim si flatus unâ infestent; ubi & olea stillatitia affricentur scrobiculo cordis ex absinthio, pulegio, caro, cumino, anetho, rutâ, fæniculo, temperata oleo chamæmeli cocto, nè partem exulcerent.

In *ulcere ventriculi* profunt ea, quæ in œsophagi ulcere. In *vulnere autem ventriculi*, præter manum chirurgicam in rustico Prussiaco feliciter attentatam, temperentur modicè cibaria ophioglossò, virgâ aureâ, radice althææ, & symphyti majoris, cum momento gummi cerasi, vel tragacanthi. In *ardore ventriculi* (qui in primis à bile os ejusdem arrodente oritur) conducit, præter cretam molliorem, & cornu Cervi ustum &c. *vomitio* per asarum procuranda, postea folia quercûs prima & adhuc in se involuta, saccharum rosaceum, cichorii, & taraxici radix. Si malum est, ut fit quandoque, *ab humore aliquo austero, & adstringente*, convenit, ut prius, *vomitio, catharticum, & ari*, atque acori radix; sed *absinthium, & mentha* quæcunque formâ hic meritò regnant, quæ in bilosis sæpe no-

xia præsertim absinthium. Utile quoque est *infusum* radic. aristolochiæ rotundæ, althææ, baccarum cynorrhodi; *Cerevisia* salviâ, serpillio, caro temperata. Scrobiculo cordis affricetur oleum in ventriculi imbecillitate laudatum superius.

In vomitu, si ab acri humore peristalticam agitationem inducente manat, efficax est aqua menthæ, & rosarum, cydonia condita, conserva absinthii, menthæ, florum acaciæ nostratis; florum symphyti, acetum flor. cyani cum sale absinthii flavo, radix ari, & acori condita. Fiat & exterius epithema ex absinthio, menthâ, caro; aut ex iisdem oleum loco affecto affricandum. Si à calculo renum, sponte cessat, translato in vesicam calculo. Si sanguis vomitu rejicitur, plerumque is à pulmonibus est, atque adeo floridus & spumefus apparet, de quo in hæmoptysi actum; si à ventriculo, concretus cernitur, & cum nausæa excernitur; in quò malo, post missionem sanguinis, assumenda radicis symphyti majoris conserva, vel radix tormentillæ, pentaphylli, gladioli lutei; miscendum cibariis tantillum gunni cerasi, aut Arabici, aut tragacanthi.

In ventriculi anorexiâ, sive prostrato appetitu, quem vel nimius bilis lentæ allapsus excitat, vel frequens crapula, vel acidi naturalis defectus, id agendum, ut bilis illa noxia emetico tollatur, diæta strictè observetur, & acidum deficiens paulatim restituatur cibariis subacidis. Aliàs roborabitur postea ventriculus extracta absinthii, centaurii minoris, gentianæ, si peccat præcipuè pituita; acori, ari, caryophyllatæ, pimpinellæ sanguisorbæ, cichorii radice aut extracto, si ab immodi-

co vino, aut cerevisiâ fibræ ejus tonum perdidere; acetariis variis generis, acetosellâ, allelujâ, aceto cyani, si nimio usu purgantium, aut alkalium, nativo suo acido exutus est.

In fame caninâ, seu appetitu nimio (ubi acidum peccat & copiâ & plerumque austeritate, quæ justam ciborum distributionem obturando impedit, & corrumpit eosdem verius quàm fermentat) post universalia, & testacea, prodest radix ari, & acori, sal subflavus absinthii, centaurii minoris, gentianæ, foeniculi: non tamen eo usque ut acidum nativum planè obtundatur.

In nimia siti, sive à febrium oritur fervore, humidum stomachi nativum debilitante, sive à vigiliis, inediâ, evacuationibus nimis corpus exsiccantibus, subsidio est emulsio ex semine cucum. cucurb. melonum, & papaveris albi, item julapium ex aqu. acetosellæ, acetosæ, allelujæ cum syrupo cydoniorum, & momento gummi cerasi, aut tragacanthi. Accedant poma acidula, succi ribium, berberum, cerasorum acidorum. Sitis hydropicorum, ubi humiditas loco errat, non exstingvitur, nisi æger obstinam sibi imperet abstinendi legem.

In singultu (qui oritur ex acri humore fibras ventriculi primum contrahente, & mox rapiente in consensum diaphragma) post universalia placatur affectus hic spasmodes syrupo de semine papaveris albi, diacodio liquido, cydoniis conditis, semine anethi, & oleo ejus stillatitio, semine dauci, anisi, aquâ menthæ, oleo salviæ cum decuplo ol. amygd. dulcium permisto.

In cholera morbo (cùm humores ob summam acrimoniam ventriculum, & intestina cum vicinis partibus convellunt,

sunt, & ad egerendum *αἷμα* & *καῖα* sollicitant) causa, ut venenum, fructus à bufonibus, araneisve perreptati, fungi noxii, tollitur vomitione per asari radicem, aut folia; sistitur malum syrupo de semine papaveris albi, diacodio cum aqua fœniculi, aut carduibenedicti, oleo olivarum copiosè assumpto, butyro, jusculis pinguioribus. Tandem mitioribus jam symptomatis, convenit simplex infusum rosarum rubrarum, spongiæ salignæ, rosæ caninæ, senecionis, herbæ portulacæ & endiviæ.

In *lumbricis*, tum *longis*, tum *minutis*, seu *ascaridibus* (à quibus, deficiente nutrimento, rodentibus vicina, cruciatus; à mortuis putrescentibus febris vaga oritur) prodest radix gentianæ, graminis canini, scrophulariæ, filicis, petasitidis, helenii, fumaris bulbosæ; *herba* absinthii, scordii, corallinæ, cardiacæ, marrubii albi, marrubii aquatici, Kunigundis, hellebori nigri, abrotani; *flores* hyperici cum semine, fl. persicorum, tanacetii cum semine, stœchadis citrinæ, centaurii minoris, *semen* cinæ, lupi salictarii; *succus* allii, raphani majoris, glycypticri, nasturtii hortensis; ex quibus fiunt infusa, pulveres, aquæ, epithemata. *Lumbrici lati* vix cedunt, nisi diuturno usui radice filicis dictæ, & si id remedium tardius, Mercurio dulci.

In *herniâ*, ubi intestina excidunt, & quandoque omentum, post aptam repositionem, & ligaturam convenit *radix* symphyti majoris, caryophyllatæ, filipendulæ, sigilli Salomonis; *herba* perfoliatæ, herniariæ, saniculæ, lunariæ, hippoglossi, cannabinæ aquaticæ, geranii columbini, feratulæ, pingiculæ Clusii, musci querni, herbæ Kunigundis, nummulariæ, filicis floridæ; *semen* sophiæ chi-

rurgorum. Hinc præparetur vel pulvis, vel infusum, item emplastrum, cuius ope sanguis sensim redditur medicatus, & velut balsamicus, atque ruptura, præsertim in junioribus, tandem coalescit. *Quando ad umbilicum tale quid excidit, (exomphalon vocant) reponitur, ligaturâ coercetur, foveturque locus decocto musci querni, florumque prunellæ, & emplastrum adstringens apponitur. Laudatur infus. consolid. Saracenicæ, & perfoliatæ toto anno bibitum.*

In berniâ aquosâ (ubi scrotum aquâ ad tactum fluctuante distenditur) post universalia multum præstat succus iris nostratis aquas copiosè educens; item sal genistæ, juniperi, stipitum fabarum, cruciatæ, ononidis subflavus in aquâ crassulæ, unde & per sudores, & urinas serum peccans excluditur. Poros madentes placidè claudit radix caryophyllatæ, filipendulæ, filicis floridæ, bellidis minoris. Confert & arena calens scroto subinde admota.

In berniâ ventosâ (ubi scrotum flatu distenditur, quod levitas, pressio, & sonus declarat) post universalia sudor sæpè eliciatur *infuso* calente seminis cari, cumini, anethi, fœniculi, anisi; vel radicis levistici, imperatoriæ, pimpinellæ saxifragæ; admoveatur cataplasma ex iisdem cum baccis lauri & oleo ejusdem, atque farinâ fabarum.

In berniâ carnosâ (ubi testiculis carnosum quiddam adnascitur, digitis & pondere internoscendum) nisi frequens usus corticis radicis ononidis ferat opem, quod *Scultero* observatum, vel fasciâ sustinendum onus, vel ad sectionem veniendam. *In varicosâ berniâ* etiam fasciâ opus est, sectio periculi plena. Locum hîc habet radix helilebori nigri, & polypodii, ut crassamentum sanguinis varices

rices generans expurgetur, pharmaca & cibaria ad sic-
cum declinent. In *herniâ gutturis*, sive *bronchocèle* bibi-
tur cum fructu cinis spongiæ ad dies xxviii. si verus
Quercetanus.

In *procedentiâ ani* (ubi extrema portio intestini recti foras
prolabitur) parti affectæ in locum suum repositæ adspers-
endus pulvis ex gallâ, rosâ rubris, cortice radice pruni
sylvestris, musco querno, succo prunorum sylvestr. In-
teriùs confert rad. tormentillæ, pentaphylli, bistortæ,
herba eqviseti, *flores* rosar. rubrarum. Vel insideat æ-
ger, quoties exoneravit, asseri querno lævigato, & calenti,
cui inspergatur pulvis subtilis gallæ, radice plantaginis,
aut musci querni.

In *vulnere, aut ulcere intestinorum*, quod à gladio, cultro,
globo, acribus humoribus oritur, præmissio leni cathar-
tico (si necesse est) & missione sanguinis, non inutiliter
adhibentur subinde decocta, infusa, pulveres vulnerarii
ex radice plantaginis, pentaphylli, pimpinellæ sangvisor-
bæ; *herbâ* Kunigundis, virgâ aureâ, eqviseto, pilosellâ,
alkimillâ, millefolio, matrissylvâ, pyrolâ, hepaticâ albâ,
saniculâ, hyperico, agrimoniâ, lysimachiâ luteâ, betâ ru-
brâ. Item *clysteres* ex iisdem, præsertim in ulceribus in-
testini recti, ubi adjiciantur rosæ rubræ, flores bugulæ, fa-
rina triticea.

In *Passione iliacâ* (ubi dolor in tenuibus intestinis urget, &
sæpiùs supra umbilicum, cum convulsiva alvi obstructi-
one, & rejectione excrementorum per os) si *in causâ est*
excrementorum durities, propinetur manna, butyrum in-
sulfum, oleum oliv. aut amygdalarum dulcium, juscula
pingvia cremore tartari imbuta; clysteres applicentur

ex oleo chamæmeli cocto, & oleo castorei; *si inflammatio*, decoctum hordei temperetur aquâ portulacæ, endiviæ, semine papav. albi, syrupo nymphææ albæ: clysteres fiant ex florib. malvæ, althææ, verbasci, decocto raporum alborum, semine lini, & althææ; *si à flatibus*, utendum *carminantibus*, ut in colicâ; *si ab acribus*, convenit emulsio ex sem. cucumeris, cucurbitæ, melonum; althææ, symphyti floribus; sem. papaveris albi cum ptisanâ, & vitello ovi: quin & sæpius bibatur rapor. alborum decoctum cum saccharo. Clysteres sint ex lacte, fl. malvæ arboreæ, mucilagine cydoniorum, albumine ovorum.

In *passione colicâ*, (quæ intestinum colon præcipuè afficit, sæpe tamen etiam vicina) *si malum est ab ingerente se bile*, convenit *emulsio* ex semine cucum. cucurb. melonum, papaveris albi, fœniculi; item *serum* lactis tamarindinatum, sperma ceti præparatum. *Si ab acido*, proderunt *salia volatilia*, ut sal Cornu Cervi volat. sal volatile succini; *si à flatibus*, agendum *carminantibus*, *radice* pimpinellæ saxifragæ, levistici, filipendulæ; *herbâ* veronicæ, hederæ terrestris, chamæmeli, marrubii albi, tanaceti; flore filicis floridæ; membranâ quæ juglandis medullam interfecat; semine fœniculi, carvi, cumini, anisi, davei, angelicæ, anethi, sale absinthii in vino, vel aquâ cari; item aquæ absinthii quadruplo, aquæ cinamomi simplo, mistis; oleo lini recenti hausto. Confert & hic clyster ex emollientibus & carminantibus cum decocto capitis vervecis, aut pedum vituli; item ex carminantibus aquæ aquæ incoctis epithema; & diaphoreticum ex sale centaurii min. carduibenedicti cum aquâ fœniculi, & momento syrapi papaveris.

In alvi nimia adstrictione, si est ab austero quodam succo fibras
intestinarum obtundente, vel diætæ siccioris vitio, leni-
ter humectantia profunt, ut pruna cocta, passulæ mino-
res illotæ, potus liberalior, cerevisia radice lappæ mayo-
ris flavâ, cortice fraxini, herbâ carduibenedicti, melissæ
condita, frequens usus butyri recentis, olei olivar. olei
amygdal. dulcium; jusculis incoquantur flores althææ,
malvæ, parietariæ; umbilici regio subinde inungatur
pingvedine anseris, felle animalium, oleo chamæmeli, &
colocyntidis cocto, melle Mercurialis. Si est ab aver-
sione bilis, ut stimuli, in aliam partem corporis, quod in i-
ctericis contingit, agendum iis, quæ in Ictero laudantur.

In lienteria, cum alimenta per alvum citius egeruntur, &
quidem indigesta, propter nimiam fibrarum laxitatem,
aut lacteorum vasorum obstructionem, post leve cathar-
ticum, frequentetur usus rhabarbari, cum aquâ rosarum:
post moram aliquam roborandum radice filipendulæ,
foliis quercûs, coronopo, bursâ pastoris, menthâ crispâ,
quâcunque formâ assumptis. Si malum est à nimio usu
frigidorum, aut pingvium, mutanda diætâ; si à fungis, pu-
gnandum emeticis, alexipharmacis; si ab ulcere intesti-
norum, usurpanda ea, quæ superius in hoc malo laudata.
Cæliaca passio, cum sit quasi primus lienterix gradus, ut
illa tractanda est.

In diarrhæâ, si critica est, non sistenda; si symptomatice,
bilis copiosa, quæ sæpè mali causa est, educenda rhabar-
baro iterum, iterumque post modicè adstringendum ra-
dice tormentillæ, caryophyllatæ, filipendulæ, gladioli lutei:
herbâ anserinæ, ulmarix, bursæ pastoris, hederæ terrestris,
hepaticæ albæ, lagopodis, plantaginis, foliis quercûs,

coronopi, geranii gruini, gnaphalii albi, Knavvel; myrtillis siccis, sorbis, & prunis sylvestribus in furno exsiccatis, farinâ tritici, baccis rosæ caninæ, semine lapathi acuti, flore rubro, glandibus tostis. Potus sit vinum rubrum Gallicum stypticum non nisi leniter acidum, vel serum lactis, cui radix tormentillæ, pentaphylli, aut cydonia incocta; vel cerevisia tenuis, in quâ ovi vitellus & albumen deferbuere. Clysteres frequententur ex furfuribus triticeis, rosis rubris, lacte, vitello ovi cum momento terbinthinæ subacto, item ex sero lactis, in quo aliquot chalybis candentis frustra sibilare desierunt. *Si malum est ab hypercatharsi*, confert diacodium, theriaca, quies; *si à venenis*, emeticum lene, & postea alexipharmacum. In *dysenteria*, siue frequenti sæcum alvi cum materiâ sæpe cruentâ, sæpè purulentâ dejectione, eâque dolore molestâ, quam humores acres undecunque orti, & sæpe contagium spargentes inducunt, progrediendum ferè ut in diarrhœâ, sed sollicitius, & frequenter advocandum rhabarbari usus, sæpius tamen infusum ejus, quàm pulvis Primis ab insultu diebus, si dolor horribilis, ferendus opii alicujus usus: postea non item, metu gangrænæ, imo sphaceli. Dolores aliàs leniendi assumptâ mucilagine seminis cydoniorum cum tantillo tragacanthi; item clysteribus in diarrhœâ laudatis; cataplasmatibus ex floribus jacobææ, & butyro friso. In adstringentium usu parvus sit Medicus, donec causa mali plenè evacuata; & tum quidem præter ea, quæ allata sunt in diarrhœâ, conveniunt radix bistortæ, pentaphylli, acetosæ, pimpinellæ sanguisorbæ; herba auriculæ muris, alchimillæ, polygoni, aparines, eqviseti, lycopodii, lunariæ, nummulariæ, stœbes

Cibaria profunt ex animalium extremitatibus, ovīs recentibus, pulmentariis triticeis, oryzā, passeribus marinis in lixivio maceratis, & post, lixiviō ablutō, coctis atque comestis. *Si dysenteria plures simul corripit*, atque ita transit in naturam veneni, intermiscenda quandoque alexipharmaca, in quibus est quoque radix tormentillæ, scabiosæ, morsus diaboli, herba scordii, carduibenedicti, veronicæ, & tandem terra sigillata, bolus Armena, &c.

in fluxu hepatico, ut appellari consuevit, (ubi post excrementa sanguis per alvum excernitur sine dolore, sine suspitione hæmorrhoidum; non quidem ex ipso hepate, sed ex vasis sanguineis intestinorum exilibus in extremitate nimis hiantibus ob acrimoniam humorum) egregiam opem præstat rhabarbarum, quod simul & acrimoniam expurgat, & vasorum extrema roborat; confert & conserva rosarum rubrarum simplex, radix cichorii, bellidis, *infusum* radicis plantaginis, semenque ejus, syrupus urticæ urentis, cydonia condita, succus inspissatus cynosbati, tandem etiam chalybæia.

in tenesmo, (id est, in continuâ excernendi per alvum cupidine, sine fructu, & cum intenso dolore) si malum oritur à frigore, convenit identidem clysterem admoveere ex floribus chamæmeli, verbasci albi, meliloti, malvæ, violarum, rosarum, semine lini, althææ, fœnigræci; si ab acrimoniâ humorum, aut austeritate potius adstrictoriâ, præmissis clysteribus, per epicrasin leniter purgandum, agendumque iis, quæ superius in alvi nimia adstrictione commemorata sunt. Si dolor vehemens, jungatur clysteribus adductis semen cydoniorum; si humores falsi, aut biliosi, jungantur, si libet, intestina agnorum, aut vituli

tuli cerebrum. Si malum à calculo, aut lumbricis, e quoque dirigenda cura.

In *hemorrhoidum dolore*, (qui ex acrimoniâ sanguinis ortus intensior est in cœcis, quàm apertis) præter missionem sanguinis applicetur epithema, vel ex floribus linariae, verbasci albi, cum tantillo succi sedî majoris, vel ex *radice* scrophulariæ, scabiosæ, *foliis* ferratulæ, becaburgæ, matrissylvæ, plantaginis aquaticæ, porri, floribus senecionis. Convenit & ex iisdem clyster cum lacte recetti. Qvin & per os assumere licet pulverem ex radice scrophulariæ, & chelidonii minoris. Amuleti locò portatur in crumenâ radix scrophulariæ recens, & inter scapulas crassula. Si tumor adest, aut tubercula, nondum apertis hemorrhoidibus, vel aperiantur hirudinibus, vel scarificatione, vel affrictu panni asperi, vel unguento e medullâ colocynthidis cum oleo amygd. dulcium. Epithema quoque hîc paretur ex florib. linariæ, cinere subris perusti cum pingvedine capi, flore lactis, & moment croci.

In *hemorrhoidum fluxu nimio*, (quem produciunt sæpius armata, vina generosa, exercitia valida, unde sanguis ac redditur tenuisque, qui tunicas pertundit) præter missionem sanguinis è brachio utilis est pulvis ex rhabarbâ postea ad uberio rem adstrictionem, ex *radice* pentaphylli, *herbâ* sideritidis, eqviseti, bursæ pastoris, lagopodii millefolii, musci querni, *floribus* galeopsidis purpureæ foetentis, lamii albi. Loco affecto admoveantur lacinie ex fungo betulæ, aut lupicrepitu compresso. Interius convenit rosar. rubrarum conserva cum tincturâ florum bellidis, aut radicis pentaphylli. Extra laudatur cingulu

lum ex foliis hellebori nigri recentibus, & conquassatis, nudoque corpori circumfufis.

In *obstructione mesenterii* (ubi vel vasa lactea, vel mesarai-
ca, vel pancreas obstruuntur à pituitosis, aut aufteris hu-
moribus, item à flatibus) veniendum ad leniter aperien-
tia, *radicem* asparagi, apii, graminis, taraxici, eichorii,
bryoniæ, rusci, rubiæ tinctorum, levistici, tragopogi, *her-
bam* Kunigundis, cuscutæ, fumariæ, agrimonix, genistæ,
virgæ aureæ, centaurii minoris, branca ursinæ, geranii
Robertiani, lupuli, chærefolii, linariæ, persicariæ macu-
losæ, pinguiculæ Clusii, kaly geniculati, fœnichi asperi,
tragopogi, marrubii, asperulæ; *semen* anisi, davei, anethi,
quæ vel formâ infusi, vel decocti usurpentur; vel præpa-
retur ex iisdem sal essentialis, vel aqua stillatitia genero-
sior. Hinc per epicrasin expurgetur humor vitiosus rha-
barbaro; & tandem succedant roborantia ex *radice* aco-
ri, ari, gentianæ, *herbâ* absinthii, betonicæ, hepaticæ no-
bilis, rorismarini; laudantur hîc *coni* abietis, & si neces-
se est, chalybæia.

In *obstructione hepatis*, si nascitur ex pituitâ cum sanguine,
crudiori allabente, unde sensim tumor, durities, scirrhus;
eadem medendi serveretur ratio, quæ in obstructione me-
senterii; si est à *largiori potu frigido*, *sanguinis inopiâ*, *cras-
sioribus nutrimentis*, mutanda in meliorem statum diæta
est, & utendum cibus evchymis, vino generosiori, & per
intervalla, rhabarbaro. Si accedat *inflammatio*, oppor-
tunum est post missionem sanguinis infusum *radicis* cicho-
rii, taraxici, fœniculi; *herbæ* farfaræ, hepaticæ albæ, he-
paticæ nobilis, cuscutæ. Si *scirrhus* se ingerit, præter ea,
quæ laudata sunt, conveniunt acidulæ, & chalybæia; ex-
teriùs emplastrum de cicutâ.

In *hydrope ascite* (ubi aqua ex vasis sanguineis minutis, aliquando & ex lymphaticis flaccidioribus, & hiantibus erumpit in cavitatem abdominis) duo scopi proponuntur: unus, ut aqua vitiosa evacuetur, alter, ut roborentur partes debiles. *In primum intendunt* aperientia, quæ in mesenterii obstructione memorata sunt; & præter ea, *radix* vincetoxici, eupatorii cannabini, angelicæ, petroselini, iridis nostratis, scorzonera Amagricæ, polypodii, morsus diaboli; *herba* chamædryos, kali geniculati, tripolii, impatiens; *semen* sophiæ chirurgorum, thlaspios acerrimi, fraxini; cortex esulæ, & extractum ejus, cortex tamarisci & medius sambuci; *succus* bryoniæ, betulæ, & imprimis cortex frangulæ, & succus iridis nostratis cœruleæ, allium, syrupus de spinâ cervinâ. Et quia per urinas commodissimè liberatur æger, non omittendus hic sal juniperi, genistæ, ononidis non spinosæ, fraxini, chamæmeli, alkekengi, stipitum fabarum in aquâ petroselini, aut chærefolii. *Secundus scopus attingitur* infuso corticis fraxini, sumach, decocto ligni gvajaci, & sassafras, item chalybe, si res postulat. Emplastrum convenit de baccis lauri.

In *hydrope tympanite* (ubi abdomen à flatibus præcipuè distenditur) post purgantia per epicrasin convenit infusum ex ligno ebeni, gvajaci; ex *semine* cari, cumini, anethi, fœniculi, davci, levistici; *baccis* juniperi, lauri, cum sale genistæ, item spiritus sassafras. Perfricet se æger spiritu frumenti, cui allium infusum.

In *leucophlegmatia seu anasarca* (ubi exteriores muscoli corporis, non abdomen, ut in tympanite, distendantur sero vitioso) præter emeticum, & postea frequentem usum rhabar-

rhabarbari, laudatur extractum gratiolæ, centaurii minoris, carduibenedicti, gentianæ; spiritus cochleariæ, nasturtii aquatici, syfimbrii cardamines, aqua nucum juglandium recentium stillatitia. Sed & sal genistæ, juniperi, fraxini in aquâ fœniculi dissolutus, & calidè propinatus, ut sudor frequenter proliciatur. Huc pertinet *cachexia*.

In *ictero flavo* (ubi bilis, cùm per obstructum ab acido, calculo, pituitâ, potu frigido liberali, porum choledochum nequit in intestina penetrare, regreditur in sanguinem, & cum eo perambulat totum corpus) primùm instituenta purgatio infuso rhabarbari, eaque sæpius, si necesse, repetenda; hinc laudatur extractum *radicis* curcumæ, rubiæ tinctorum, gentianæ, chelidonii majoris, eryngii, rusci; *florum* centaurii minoris, fumariæ, aquilegiæ; *herbæ* fragariæ, chamæpityos. Nec minorem hîc operam pollicetur *radix* scorzoneræ Amagricæ, lappæ flavæ, urticæ, vincetoxici, levistici, raphani minoris, polypodii, petroselini; *herbæ* marrubii, cuscutæ, dentis leonis, origani, chelidonii minoris, hederæ terrestris, glycypticri, talitri, asperulæ odoratæ; *cortex* fraxini; *flores* genistæ, evpatorii cannabini, cnici, genistæ, calthæ palustris, cyani; *semen* cannabis, aquilegiæ. In malo hoc *inveterato* auxilium spondet muscus pulmonaris quernus in aqua philanthropi, aut herniariæ. In *ictero nigro confirmato* exigua spes superest; tentanda tamen cura extracto hellebori nigri, & polypodii, emulsione seminum cannabis, & tandem chalybe.

In *atrophiâ*, sive totius corporis præter solitum macie, si est ab *obstructione mesenterii*, pancreatis, &c. agendum iis,

quæ attigimus superius in obstructione mesenterii; si *ab*
hecticâ, aut ulcere pulmonum, consulantur, quæ de iis
 egerunt, capita. Præterea id in omni atrophîa curan-
 dum, ut diætâ sit humectans ex hordeaceis, emulsioni-
 bus seminis cucum. cucurb. melonum; usurpetur balne-
 um aquæ dulcis, cui caput, & pedes vervecis cum foliis
 salicis rubræ, semine lini, althææ, malvæ, & cineribus
 columnis incocti sunt. Exteriùs perfricetur corpus urticâ
 urente, vel aquâ ejus; item oleo cocto verbasci, linariæ,
 althææ.

In lienis obstructione (sive ejusdem à sanguinis, in vasis ejus
 impedito cursu, oppilatione, quod ex gravitate partis
 affectæ, & tumore cognoscitur) post missionem sanguinis
 infusum paretur ex *radice* polypodii, bryoniæ albæ, gen-
 tianæ, filicis, ari, graminis, fæniculi, *cortice* fraxini, tama-
 risci, *herbâ* filicis, epithymi, cuscutæ, caprifolii, cardia-
 cæ, chærefolii, fumariæ, lupuli, marrubii aquatici, sco-
 lopendrii; *floribus* centaurii minoris. Postea iteretur
 pulvis, vel infusum hellebori nigri. Emplastrum appli-
 cetur de cicutâ oleo capparum imbutum. Si *inflamma-*
tio hic se infert, pulsatione sinistri hypochondrii extra
 vehementius exercitium internoscenda, post missionem
 sanguinis, & hirudines hæmorrhoidum regioni appli-
 candas, frequens usus sit *conservæ* radicis cichorii, tara-
 xici, graminis, *infusi* herbæ endiviæ, lactucæ, fumariæ;
 neque negligatur emplastrum de cicuta. Si lieni acci-
 dat *tumor, & durities*, quam *schirrhum* vocant, ab hu-
 more crasso per calorem loci præternaturalem compa-
 cto, idem prodest emplastrum, & subinde loco ejus splen-
 bovis recens impositus. Interiùs agendum extracto
 hellebori

hellebori nigri, infuso *radicis* polypodii, filicis, *herbæ* scolopendriæ, ceterach, fumariæ, cuscutæ, aparines, lamii albi, *corticis* tamarisci, *corticis* radicis cappari, tamarisci, & si necesse est, chalybeis.

In *affectione hypochondriacâ* (ubi humorum tartareorum, & præcipuè acidorum in hypochondriis circa lienem, colligitur saburra, quæ flatus, ructus, gravitatem corporis, tristitiam generat) post purgationem per extr. radic. hellebori nigri, polypodii, &c. fiat infusum aperiens quotidianum ex *radice* filicis, cichorii, taraxici, scorzon. Amagricæ, *herbæ* scolopendriæ, fumariæ, cuscutæ, marubii nigri, melissæ, chamædryos, *floribus* borraginis, & buglossæ in sero lactis, cui addere licet succum pomorum subacidorum, cum tantillo essentia persicariæ maculose. Profuerit hic quoque extractum absinthii, gentianæ, centaurii minoris, corticis aurant. & citri, nisi æger sit temperamenti oppidò biliosi. Quin & pleraque huc referri merentur, quæ in obstructione lienis jam ante laudata sunt.

In *scorbuto* (ubi massa sanguinea æeris, & alimentorum crassiorum vitio, intra vasa sua nonnihil corrumpitur, sed præcipuè extra penetrans & flagnans, unde foetor oris, & tumor gingivarum, pedum, quandoque & abdominis, maculis hinc inde sublividis & asthmate comitata) ut humores corporis motu segnes, & corrupti partim excludantur, partim recreentur, id agendum, ut post missiones sanguinis, si aliquid simul plethoræ adfuert, infusum præparetur ope sero lactis aperiens & specificum, ex *radice* hellebori nigri, polypodii, bryoniæ, chelidonii minoris, raphani majoris & marini, scorzonæ. Ama-

gricæ, morsus diaboli, & præcipuè hydrolapathi nigri longifolii Muntingii; *herbâ* trifolii palustris, salviæ, betonicæ, fumariæ, carduibenedicti, halymi, brassicæ rubræ, lactucæ agninæ; *floribus* genistæ, rosæ caninæ; *semine* erucæ, sinapios, cochleariæ, nasturtii hybernici; *fructu* chamæmori Norvvegici, myrtillorum rubrorum. Vel paretur *extractum* ex comis absinthii, centaurii minoris, becabungæ, rad. gentianæ cum succo acetosæ; & vel aqua, vel spiritus, item succus recens ex cochleariâ, nasturtio aquatico, sisymbrio cardamine, becabungâ, thlaspi acerrimo. Præmissio cathartico convenit quoque cerevisia, cui coni abietis, & pini appendices incoctæ sunt. Quin Belovius Medicus se totas legiones sanasse scribit cerevisiâ, cui sedum vermiculare incoctum fuit, & crura ulceribus scorbuticis foeda eodem lavacro; cui tamen non iniquè addideris folia absinthii, & becabungæ cum manipulo ciner. faginarum. Sudorem eliciunt salia absinthii, centaurii min. carduibenedicti in aquâ sambuci, propinata.

In calculo renum (qui à strictioribus vasorum, in renibus, tubulis, nutrimento crassiori, arenulis sese æquali facie jungentibus generatur) non incipiendum à vehementer expellentibus, sed ab iis, quæ moderatè pellunt, & simul laxant vias, ut *radicibus* asparagi, graminis, chærefolii, liquiritiæ, *herbis* virgæ aureæ, hederæ terrestris, veronicæ; *floribus* parietariæ, malvæ, althææ, genistæ, *fructibus* fragorum, cynosbati, halicacabi; *semine* violar. Martiarum, chærefolii, lini, malvæ; *gummi* ceraforum in aquâ petroselinii dissoluto; *clysteribus* ex malvâ, parietariâ, verbasco, semine fenigræci, althææ. Loco affecto ex iisdem plantis,

plantis, & seminibus apponenda epithemata calidiuscula; quin & eadem opportunè hîc balneis inserviunt. Pro-
pinandum autem interea subinde vinum mitius, & oleo
amygd. dulcium temperatum, ut ductus aperti lubricen-
tur, & mitigetur impetus calculi. 2. Si *pellere validius
necesse est*, ministrabunt *radices* petroselini, bardanę, pim-
pinellę saxifragę, valerianę hortensis, filipendulę, filicis,
raphani majoris, ononidis; *herbæ* artemisię rubrę, beca-
bunę, chamęmeli vulg. Knavvel, geran. columbini, na-
sturtii aquatici & hyberni, persicarię maculosę, serpilli,
lycopodii, perchepierre, hernarię, philanthropi; *flores*
caprifoliũ, saxifragę aureę, *capita* allii; *semina* petroseli-
ni, fraxini, bardanę, milii solis, urticę urentis, cicerum,
rubrorum; baccę juniperi, forbi. 3. Adhuc fortius pellit
spiritus terebinthinae, ol. juniperi, chamaemeli cœru-
leum, petroselini; *sal lixivus* ononidis, fraxini, genistae,
stipitum fabarum; sal volatilis urinae, cornu cervi. 4.
Sunt qui hîc inter specifica numerant lignum nephriti-
cum, auriculam muris, anserinam, & præcipuè muscum
saxatilem flavum hydromeliti infusum. 5. Inunctiones
frequententur ex ol. chamaem. ex liliis alb. & scorpion-
ibus cocto. De infuso silicum alborum, & recto cucurbi-
tularum vitrearum usu in hoc malo, alibi.

ulceribus renum, & vesicę (quę à calculis, humoribus acri-
bus, cibariis acidis nonnunquam solent excitari) accom-
modatissimum pharmacum est, præter terebinthinam,
Cypriam, infusum *herbæ* veronicae, equiseti, auriculæ
muris, hederæ terrestris, musci saxatilis flavi; *florum*, &
seminum malvae, sem. papaveris albi, flor. althęae, rosa-
rum rubrarum, & præcipuè florum, & feminis hyperici,
unde

unde & pro arbitrio pulveres, aqua, electuaria præparantur.

In *vesica calculo* eadem opem pollicentur, quæ in calculo renum: sed præterea ex infusis memoratarum plantarum commodè satis fieri possunt injectiones in vesicam per siphonem catheteri junctum.

In *inflammatione vesicae* succurrit emulsio ex semine cucumeris, cucurbitæ, melonum, papaveris albi, cremore nucum avellanarum, cum decocto hordei, & aquâ plantaginis. In *vesica scabie*, quæ gravi odore, & sedimento furfuroso se prodit, originemque debet humoribus falsis & acris, item cantharidibus corpori applicatis: eadem emulsio salutaris est, item aqua endiviæ, lactucæ, nymphaeæ albæ, equiseti, fl. hyperici. Injectiones & hinc fiant ex aquâ malvæ, parietariæ, fol. quercus cum tantillo albuminis ovorum. Quod si malum pertinax, addendum infusum virgæ aureæ, saniculæ, plantaginis, millefolii ulmaria, alkimillæ.

In *urina incontinentiâ* (quæ ab acri urinâ, calculo acutiori sphincteris vesicæ mollietate, nervorum paralyti, ulcero vesicæ nascitur) laudantur illa omnia, quæ ulceribus renum, & vesicæ mederi solent; denique & hinc laudem meretur conserva summitatum agrimoniae, & seminis plantaginis cum pulvere ligni aloës, & ligni mastichinae. Ut taceam auxilium, quod vinum chalybæium, & acidulae ferratae promittunt.

In *diapete*, sive celerrimâ, & copiosissimâ urinae excretionem à laxitate, & debilitate tubulorum renum, & acrimoniae pertundentis feri exortâ, itur meritò ad leniter adstringentia (in quibus est conserva rosar. rubrarum, cydoniarum condita)

condita, & cum tantillo laudani opiat, si res opem poscat, remissa; vel fiat infusum ex *radice* tormentillæ, bistortæ, bellidis, *herbâ* virgæ aureæ, nummulariæ, hederæ terrestres, *semine* lini, hyperici, papaveris albi; item prodest lac, in quo ardens chalybs, vel silices candentes restincti sunt.

In *ischuriâ*, sive suppressione urinæ à calculo, pituitâ, paralyfi nervi sphincterem regentis, obstructione renum, concreto sangvine, si *calculus* se prodit, cathetere opus est; si *pituita*, aut sanguis concretus, aut obstructio, juvat spiritus fragorum cum spir. salis armoniaci aromatico, item balnea, fomenta, diuretica, acidulæ; si *sphincter relaxatus*, grana juniperi, mastiche, item *radix* bryoniæ, liliorum alborum, pimpinellæ saxifragæ, rubiæ tinctorum, ononidis, taraxici, petroselini, pastinacæ sylvestris; *herba* salviæ, branchæ ursinæ, pulvis flavus lycopodii; *flores* caprifolii, linariæ, perchequierre; sal juniperi, genistæ, ononidis, fraxini. Clysteres adhibeantur ex *radice* bryoniæ, herb. majoranæ, serpilli, *semine* davci, *herbâ* parietariæ, *floribus* meliloti, verbasci, althææ. Salia tamen lixiva ononidis, juniperi, &c. ut & sal volatile succini hîc regnant.

In *dysuriâ*, (quando urinâ velut ardens, jam pauca, jam copiosa, sed cum insigni dolore redditur) removendæ causæ: si *malum est à calculo*, is excutiendus, ut in *calculi* curâ dictum; si *ab acripituitâ*, propinetur terebinthina, vel ex aqvâ petroselini, fragorum, halicacabi cum syr. althææ julapium: si *ab admotâ cantharidum*, proderit emulsio ex sem. cucum. cucurb. melon. papav. albi; item lac bibitum liberalius, præsertim si accesserit aliqua vesica inflammatio.

In stranguriâ (sive perpetuo reddendæ urinæ conatu, ubi tamen non excernitur nisi paucum, & id sæpius cum dolore) causa mali acrimonia plerumqve feri est aut acida, aut falsa spincterem irritans; aliquando tamen & renes purulenti, potus frigidior, & faculentus. Si *ab acrimonia feri*, vel *faliâ*, vel *acidâ* nascitur, convenit serum lactis, hordeacea, emulsiones ex seminibus frigidis, vinum malvativum, cibaria ex ovis forbilib. amygdalis, oryzâ, quæ acrimoniam obtundunt; *si à renibus pure flagrantibus*, terebinthina Cypria, succus glycyrrhizæ, infusum conorum abietis; *si à potu faculento, frigido*, aut aliter vitiato, vinum cui sabina incocta, aut cardamomum, aut nux moschata interita: item semen convolvuli, infusum *rad.* graminis, *herba* conyzæ, lactucæ, sonch asperi, & lavis, flores bismalvæ. Decoctum etiam cicerum rubrorum convenit cum guttis quinque olei ceræ item tinctura corticis arantiorum per spir. sal. armoniac. urinosum prolecta. Umbilico affricatur hircina pingvedo, aut bubula calidâ cum tantillo olei anethi, aut ceræ. Si malum persistit, veniendum ad clysteres, & evacuancia.

In mictu cruento (qui à vasis alicujus sangvinei in renibus erosionem, aut relaxationem, ex casu, calculo, urinæ acrimoniâ solet contingere) post missionem sanguinis revulsivam in brachio, utilis est terebinthina succo glycyrrhizæ temperata; item *radix* symphuti majoris, pimpinellæ sangvisorbæ, *herba* acrimonia, millefolium, bursa pastoris, coronopus, prunella, veronica, *semen* plantagininis, & præcipuè virga aurea, sive infusum ejus. *Si purulentum quid prodit*, in terebinthinâ, virgâ aureâ, & sanguiculâ auxilium reperitur.

in testibus, scroto virgâ si oriatur inflammatio, sopitur illa diata ad frigidum inclinante, incoctâ jussulis tenuibus lactucâ, portulacâ, crassulâ, & nymphææ albæ floribus cum tantillo aceti, aut succi citri; conveniunt ex iisdem cataplasmata lacte tepido excepta. *Et si tumor calens jungitur*, addenda folia salicis, & tota planta herbæ puris, flores senecionis, linariæ, agrimonix, ebuli, farina hordei & fabarum, capâ itidem contusa, permista: ex quibus aceto, vinoque incoctis fiat epithema identidem applicandum. *Si inflantur simul partes*, convenit ex herb. & seminib. carminantibus, & foliis hyoscyami cataplasma; *si laborant intemperie frigidâ*, cibaria temperentur calefacientibus, salviâ, betonicâ, roremarino, majoranâ, thymo, semine urticæ; exterius serviet ol. coctum anethi, erucæ, serpilli, formicarum. *Ulcera*, si quæ adsunt, laventur decocto fol. quercus, rosarum, veronicæ, plantaginis, faniculæ, geranii vulg. malvæ; *excoriatio* sanatur inperso pulvere thuris abiegni, farinâ triticea, musco querno, item radice aristolochiæ rotundæ, in pulverem minutissimum comminutis, inspersisque inter capta linea. *Ulcera sordida*, præsertim Venera in meatu urinario, manum requirunt chirurgi.

in genitalium debilitate, ex jejuniis, vigiliis, frigidâ intemperie, senio, convenit radix satyrii gravior, radix eryngii, radix, & semen dauci, semen fraxini, erucæ, urticæ sinapios, floris solis Canadensis, fungus cervinus, unde conserve, condita, electuaria cum cubebis præparentur. Jussulis omnibus incoquantur radices sisari. Inter penegrina laudatur succolata Inda. *In salacitate nimia* utendum refrigerantibus, & absumentibus semen, ut lactucâ, & semine ejus, nymphæâ albâ, ejusque semine, menthâ

crispâ, rutâ, & semine ejusdem, deniqve planta tota, & semine agni casti, nitro. Diætâ sit tenuis, ad acidum inclinans, & frigidior, sangvis mittatur subinde, & genitalibus admoveatur empl. ex saccharo saturni aut minio.

In gonorrhœâ simplici viris & fæminis communi (ortâ sive ex usu veneris effusiori, sive vitio seminis acrioris, sive debilitate partium, & nonnunquam nimia laxitate vesicularum seminariarum, immò earundem, & glandulæ, quam verumontanum vocant, ulcere) convenit post leve chatarticum usus leniter adstringentium, inter quos præcipuè hîc regnat terebinthina, primum quidem illota, postea verò in aqvâ plantaginis probè abluta, & cum succo, aut pulvere glycyrrhizæ sæpius hausta. Succedunt *radix* pentaphylli, cynoglossæ, *herba* bursæ pastoris, philanthropi, *semen* erysimi, brassicæ, plantaginis, cannabæ, lactucæ, *baccæ* cynosbati, pulvis in aversâ facie foliorum scolopendriæ collectus; *decoctum* foliorum quercûs & ligni gvajaci; in primis succini flavi pulvis sæpè propinatus, item oleum succini cum tantillo olei acori permixtum. *In virulentâ* autem (quæ plerumqve ab impuro concubitu) si duravit aliquandiu, licet post rhabarbari & terebinthinæ usum præstent aliquid lignorum, & radicum adstringentium decocta, tutius tamen pilulis terebinthinæ adjicitur Mercurius dulcis, & subinde balsamum copaivæ.

In malis uteri primum se offert *intemperies*, quæ si *calida* sedatur post universalia, refrigerante diætâ, injectione decocti rad. & seminis plantaginis, crassulæ, nymphaealbæ. Si *frigida*, restituitur usu *radicis* eryngii, angelicæ, aristol. rotundæ, *herbæ* pulegii, salviæ, matricariæ, *semine* cari, cumini, anethi, serpilli, *baccarum* lauri, & juniperi.

juniperi. Si *humida* (quæ sæpe abortus, & sterilitatis causa) diæta sit siccior, potus parcior; laudatur frequens infusum salviæ, rorismarini, musci querni, & faxeï flavi, item succinum. Admittatur per infundibulum fumus ex myrrhâ, succino, salviâ, addito sulphuris momento. Si *sicca*, humectandum borragine, buglossâ, violis Martiis, mercuriali, althæâ, medullâ crurum vituli. pingvibus jussulis, balneis aquæ dulcis.

In *cervice uteri* quandoque apparent *ulcera* (quæ produntur dolore, morfu, nonnunquam sanie & sanguine, mictu crebro, & ardente, ubi post levem evacuationem fiat injectio ex *herbâ* veronicæ, plantaginis, eqviseti, foliis quercus, *floribus* hyperici, lacte chalybeio, oleo hyperici cocto: quæ & in infuso locum habent per os. Si *ulcus simpliciter sordidum* est, fiant injectiones primæ ex aquâ absinthii, veronicæ, in quâ aloe prius macerata; si *una Venereum*, itur interiùs ad Mercurium dulcem terebinthinæ pilulis remissum, & decoctum lignorum; post cætera satisfaciunt.

In *schirrho uteri*, post universalia frequens usus esto radicis bryoniæ, moderatus aristolochiæ rotundæ, & seminis lini: chalybs hîc, & acidulæ ferratæ regnant. Plura huc spectantia petenda sunt ex superiùs dictis de schirro lienis. In *bydrope uterino* nihil utilius chalybeiis, item sale genistæ ononidis, stipitum fabarum, juniperi, succo iridis cœruleæ nostratis.

In *uteri procidentia* (quæ sæpius vaginæ est, aliquando ipsius corporis uteri ad labra usque pudendi, immò ultra, & nonnunquam cum inversione ejusdem, prolapsus) causa mala est ligamentorum plerumque laxitas, subinde semiruptura, aut erosio ab humoribus acris, longo, &

foetido albi fluore, item gravi puerperio inducta. Hic ante omnia, partes quæ exciderunt, in locum suum repone, & quidem ope lintei mollis, ubi prius vino rubro dilutiori tepido convenienter foveris. Mox imbuenda oleo rosato tepenti vagina, quod tamen abstergendum iterum non ita multo post, metu recidivæ. Postea immittendum pessarium triquetrum obtusius, vel circulare in medio pertusum ut uterus in situ nativo retineatur. Paratur illud ex subere, & cerâ albâ inducitur. Alii ante repositionem foveant adstringentibus, & suffitu pellis angville salitæ. Nonnulli vaginam prius eluunt infuso fl. chamemeli, postea decocto fol. quercus, rad. bellidis min. pentaphylli, tormentillæ cum albumine ovorum, fumumque inspirant ex thure & mastiche, loco affecto unguentum. Comitissæ astricantes. Si malum chronicum, tutius itur ad pessarium.

In passione hysterica dictâ, seu uterinâ suffocatione colluvies adest humorum vitiosorum acrimoniâ, & præcipuè austeritate peccantium, qui non in solo utero, sed & sæpè hærent in hypochondriis, (unde viri etiam quandoque simili malo tentantur) gignuntque motus convulsivos epilepticis similes, deliquia sensuum, cessationes pulsus, respirationem interceptam, anxietates, & in faucibus ipsis quandoque periculum velut strangulationis. Hic post missionem sanguinis in talo, si plethorica aegra, admovendus naribus pennarum perdicum, succini, capillorum, castorei, panni cœrulei ardentis nidor, tabaci, fuliginis, aut sulphuris fumus, spiritus salis armoniaci urinosi vapor; aut si necesse, fraveolentia genitalibus. Titillantur & pedum inferna. Soluta paroxysmo, post leve catharticum, agendum extracto bryoniæ, artemisiæ,
matri-

matricarię; aut si ægra nimio abundat femine, extracto rutę, & femine agni casti. Profunt & hic omnia antepileptica, item *radix* gentianę, fumarie bulbosę, petasitidis; *herba* melissę, pulegii, lamii flore albo, abrotani cardiacę, sclareę, scolopendrii, boni Henrici; *semen* davci, pastinacę hortensis. Pedibus balneum subinde paratur ex menthâ cattariâ, cotulâ foetidâ, artemisiâ. Quin & allium contulum, durante paroxysmo, applicetur umbilico.

In *furore uterino*, immoderatus adest Veneris appetitus, usque ad insaniam vehemens, natus à copiâ, calore, acrimoniâ feminis; proinde mittendus statim sanguis, & quidem sæpius; utendum diatâ frigidâ, & humectante; agendum emulsione feminis cucum. cucurb. melonum, papaveris albi, cannabis, agni casti, plantaginis in aquâ nymphęę albæ, portulacę, lactucę. Nihil hic ferè potentius nitro puro in aqua lactucę, & syrupo violarum, propinato. Exteriùs utilis quoque est sal saturni in aceto rosarum dissolutus; & interiùs, exteriùsq; camphora.

In *menstrui suppressione*, noto malo, quod à viarum angustia, morbo, sanguinis defectu, aut crassitie, mœstitia, frigore &c. proficiscitur, si plethora adest, mittendus è pede sanguis; hinc utendum preparantibus, infuso matricarię, pulegii, sabine, radicis bryonię, feminis davci, & nepetę. Sequatur catharticum lenius ex hellebore nigri, polypodii, epithymi, feminis violarum Martiarum infuso; postea insistatur *sate* artemisię subflavo, *radice* angelicę, pimpinellę saxifragę, rubię tinctorum, aristolochię rotundę, eryngii, iteros nostratis, valerianę hortensis, gentianę; *herbâ* melissę, hormini, marrubii albi, satireję, cardiacę, menthæ, eryngii, thymi, artemisię rubrę chærefolii, rosis.

rorismarini, origani, serpilli; *flore* consolidæ regalis, croci, anthos, centaurii minoris, buglossæ, conyzæ; *femine* petroselini, tanaceti, thlaspios acerrimi, angelicæ, davci, rosbambuci recentis; ex quibus fiunt aquæ infusa, salia, pulveres, balnea. *Quando inordinate fluunt menses*, aut foedo apparent colore, post usum rhabarbari, chalybeia, & acidulæ opem pollicentur.

In *nimio mensium fluxu* qui accidit ob acrimoniam sanguinis, feri ejus copiam, uteri, aut vasorum ejusdem nimiam laxitatem, post leve catharticum ex rhabarbaro, convenit *radix* filipendulæ, caryophyllatæ, pimpinellæ sanguisorbæ, ulmaria, gladioli lutei; herba, millefolii, gnaphalii albi, lunaria, musci querni, lysimachia cœrulea cum floribus, anserina, alkimilla; *semen* papaveris albi, portulacæ, cydoniorum. succinum, chalybeia.

In *fluore albo*, sive inordinatâ humoris excrementii decoloris, & nonnunquam foetentis, immò purulenti per vaginam excretionem, causa mali in sanguine impuro est, cuius vitiosum serum vaginæ glandulas, quandoque & uteri inficit, dilatat, corrumpit. Hic post rhabarbari usum repetitum, proderit terebinthina Cypria; item *radix* bryonia, pimpinellæ sanguisorbæ, polygonati, chelidonii minoris, filipendulæ; *herba* fragaria, urtica mortua albo flore, sideritis vulgaris hirsuta, paronychia rutaceo folio; semen hyperici, *flores* cynosbati, & tandem, si opus, chalybeia. *Si sola feri erumpentis acrimonia* peccat, juvat frequens usus emulsionis ex semine melonum, & postea frequens usus succini.

In *morbo virgineo*, quem febrim albam, amatoriam, chlorosin appellant, id conandum, ut nimia in sanguine picta, quæ obstructionem vasorum in utero capillarium peperit,

peperit, excludatur, & vasa iterum opportunè aperiantur; id quod præstant ea, quæ superius *adversus supressionem mensium* laudata sunt; item *radix scorzonerae Hispanicae*, *cichorii*, *taraxici*, *flores*, & *semen hyperici*, vinum radice helenij temperatum. Si pertinax malum, nihil efficacius chalybe.

In sterilitate fæmineâ, sive impotentiâ concipiendi, si malum est à nimium clausis genitalibus, advocandæ turunda, vel pessaria sensim crescentia, & nonnunquam ferrum chirurgi; si ab uteri frigidioris, & humidioris debilitate quod sæpius contingit, post lenes aliquot per rhabbarum evacuationes agendum *radice eryngij*, *cichorii*, *bryoniae*, *satyrij*; *herbâ rorismarinj*, *salviae*, *melissae*, *majoranae*, *hormini*, *nepetae*, *foliis myrti*, *veronicae*, (quæ vel sola quandoq; auxilio fuit) *semine pæoniae maris*, *ammios*; si ab obesitate nimia diætâ tenuiori, & ligni gvajaci, atq; *sassafras decocto*; si ab albo fluore pertinacioris, iis, quæ jam antè in hoc affectu laudata sunt; si ova exsucca, agendum cibus optimi nutrimenti, vino generosiori, cinarâ electuario *piasatyrij*; si duriori membranâ recta malum ferè immedicabile est, nisi quid sal volatile succini præstet.

In fætu mortuo secundinis, & *lochiis expellendis* *radix aristolochiae rotundae* efficax est, *radix idem levistici*, *horminum*, *nepeta*, *melissa*, *chamæpitys*, *semen petroselini*, *pæoniae maris*, & præcipuè *lavendulae*; ut *crocus*, *myrrha*, & *borax* tanquam exotica hîc prætereantur.

In

In molâ, live informi massâ careâ fibris rariis confusè errantibus horrente, & vitio vel seminis virilis, vel humorum in utero subacidorum, loco justî infantis conceptâ, & auctâ, tutissimum est crisin naturæ expectare, antequam ad expellentia veniatur; licet enim gravitas inveta, situs, distensio, & figura exterior ventris, defectus lactis in mammis, alia, præsentiam degeneris saburræ videantur persuadere, sæpe tamen justum foetum adesse docet eventus; aliquando simul cum molâ foetus in eodem cubili latat, & à partu demum excluditur. Quod si omnia autem molam tantum adesse liquidò testentur, post missionem sanguinis è talo, utendum iis, puvæ jam ante *suppressioni mensum* tollendæ destinata sunt.

In partu difficili, nihil temere pharmacorum propinandum, antequam constiterit, apertum esse quodammodo uteri orificium, & foetum legitimo situ, aqvisq; ad loca tumentibus exitum parare; quo cognito, juvandus parturientis conatus, si nec infans satis ad perrumpendum validus, nec fatigata mater ad juvandum satis accincta, & quidem *radice* aristolochiæ rotundæ: *decocto* herbæ artemisiæ rubræ, marrupij albi, matricariæ, cardiacæ, consolidæ Regalis; *pulvere* seminis lavendulæ aqvilegiæ, dauci, milij solis: matrisylvæ conqvassata supponatur pedibus; ex bonyzâ totâ fiat palneum pedum. Qvin & infusum seminis lini supra, infraq; ingestum lubricat vias. Efficacius hîc agit oleum succini albi, sabinae, ligni colurni, in aqvâ pulegij, melissæ, cinnamomi. Inter specifica numerant boletum cervinum.

In *arthritide* (quæ nascitur ab humore acri, immò acidulo extra vasa sanguinea nimis in extremitatibus laxa, & flaccida elapso, & membranas sibi vicinas, atq̃ perioſtia affligente; cauſamq̃ agnoſcit, præter diſpoſitionem à parentibus relictam, diætæ vitium, vina acidiora, clace, tartaro, eruditæ noxia, ſedentariam vitam, animi pathemata) remedium optimum eſt, accuratam in edendo, bibendoq̃ legem ſibi imperare, acidis parcè uti diureticis plenius; rarò enim, quibus liberaliter fluit lotium, hoc malo tentantur. Proinde cereviſia herbâ betonica, floribus virgæ aureæ, & ſemine dauci condiatur, vinum radice, & ſemine levistici. Ex plantis, quæ huic affectui medentur, occurrit *radix* bryoniæ albæ, angelicæ ſylveſtris, levistici, vince-toxici, taraxici, ariſtolochiæ rot. hellebori nigri, lappæ flava, polypodij, aſari, helenij, ranunculi bulboli, artemiſiæ, quæ vias aperiunt urina, nè ſerum in alveos peregrinos irrumpat. Idem præſtas herba trifolij paluſtris, pulegium, chamædryſ, chamæpitys, flores primulæ veris, ſambuci, ebuli, hyperici, anagallidis fl. phœniceo, baccæ halicacabi, juniperi, cynoſbati, ſenem dauci, levistici, thalaſpi acerrimi, bardanæ, & fere omnia antiſcorbutica. *Vafa flaccida roborant etiam ex antedictis non pauca, & præterea radix* ſigilli Salomonis ſymphyti maj. filipendulæ, pentaphylli, caryophyllatæ, ſtrobyli pine, & abietes. *Dolores mitigant* cataplaſmata ex herbâ ſenecionis, pingviculæ Cluſij, parietariæ, boni Henrici, algæ vulgaris viridis, floribus althææ, ſymphyti majoris, malve, ſambuci, ebuli, jacobææ, tanceti, ſemine lini, cannabis, tritici.

*Ex his omnibus frequentior usus esto radices, & seminis le-
vistici, herbae chamædryos, chamæpityos, trifolij fibrini,
betonicae, fl. virgæ aureæ, hyperici, strobilorum abietis, &
seminis dauci, ex quorum decocto, aut infuso fiunt diu-
retica, sudorifera, roborantia; quorum & efficacia in-
tendi potest addito sale ononidis, genistæ, juniperi, item
sale volatili Cornu Cervi, & præcipuè succini flavo, qui
& partibus salinis diureticus est, & oleosis balsamicus,
atque roborans. Non magnopere interest specierum
arthritidis, podagræ, chiragræ, gonagræ, ischiadis, ar-
thritidis vagæ, meminisse, cum eodem ferè modo per-
eurentur; nisi quòd *arthritidis vaga* sit quasi ante ambulo
reliquarum, & antiscorbuticis ferè tollatur, servatis diæ-
tæ strictioris legibus.*

In *Lue Venereâ* (quæ nascitur ex humore virulento, acri,
& acido corrorente, unde dolores artuum, ulcera faciei,
frontis, nasi, sæpe etiam bubones, & gonorrhœa perti-
nax; causamque agnoscit, impurum plerumque concu-
bitum, aut cum infectis familiarius commercium, unde,
non rarò sævit contagione) si recens est, & nondum vi-
res collegit, laudantur statim sudorifera diu continuata
ex decocto, vel infuso *radicis* pimpinellæ saxifragæ, mor-
sûs diaboli, lapathi flavi, cichorij, *herbae* scordij, fumarie,
agrimonie, saponarie, *florum* pruni sylvestris, *conorum*
abietis, *baccarum* juniperi, foliorum buxi, corticis ligni
querni, ligni gvajaci, sassafras, & eorundem spiritibus,
atque extractis salibus quoque diureticis juniperi, ononi-
dis, genistæ, item volatilibus; verum si invaluit malum,
fer-

serpsitque latius, vix unquam curatur, nisi ptyelismo per Mercurium, qui *lenius* agit, si dulcis est; *validius*, si in præcipitatum, aut turbith redactus, aut cum pingvedine illitus, aut denique in fumum conversus.

In morbis à veneno fossilium, aqua fortis imprudenter hausta infringitur liberali potu lactis, item mucilagine seminis cydoniorum, & gummi tragacanthi; *fumus Antimonij* butyro infuso, & rutæ infuso; *arsenicum auripigmentum*, sandaracha largâ potione butyri infusi, & olei amygd. dulcium, vel olei pini nucleis expressi cum aquâ tepidâ, ut vomitus sequatur, item mucilagini seminis psyllij, & cydoniorum; item crytallo Norvvegicâ; *Mercurius sublimatus* lixivio fagino, aut qverno dilutiori propinato; *Mercurius vivus* inter inaurandum suffitu naribus, & poris corporis exceptus sudorifero iterato ex decocto radicis pimpinellæ saxifragæ.

In morbis à veneno vegetabilium, haustus napellus corrigitur subito vomitu ex oleo communi, & aquâ tepidâ, atq, mox infuso scordij, vel theriacæ, item terrâ nostrâ sigillatâ Clacherensi; *tumor capitis inde exortus* affricto hyperici oleo; *laureola* infuso scordij; *hyscyamus* rutâ, semine dauci, & urticæ; *radix cicuta*, *cicutaria maculosa*, *ænamthes*, *Christophoriana*, *nymphaeæ flave*, it. *opium nimium* aceto rutaceto, semine urticæ; *nux vomica* succo citri, & cydoniorum; *fungi venenati* lixivio fagino dilutiori cum hydromelite, item theriacâ.

In morbis à veneno animalium, morsus viperae, & serpentis curratu affricto subito porri, decocto absinthij, radicis

vincetoxici, seminis fraxini, item cataplasmate ex bono
 Henrico; *ictus scorpionis* salvia, absinthio, scordio, rad.
 gentianh; *morsus lacertæ* cucurbitulâ primûm carni sa-
 crificatæ impositâ, hinc decocto rutæ, gentianæ, alij
 propinato, & affricto; & methodus in morsu aliarum
 bestiarum venenatarum pariter succedit, *morsus hiru-*
dinis spuria cataplasmate ex agrimoniâ; si penetravit in
 testinum rectum addendus clyster ex infuso capæ; *viru-*
rubetæ, decocto rutæ, scordij, Orvietano; *venenum*
arana primûm quidem subito vomitu, hinc scordij, &
 carduibenedicti decocto, theriacâ: *si plagam inflixit*,
 perfricanda illa erit aquilâ falsâ. Sed & in universum
 omnes venenatorum animalium ictus sanantur ferro
 candente, anteqvam serpsit malum, vel applicito, vel
 ita supra suspenso, ut plaga sentiat validum fervoris im-
 petum, quo factò particulæ veneni spiculis suis exuuntur,
 & lædere desinunt. Alij in ictu serpentum ferro canden-
 ti oleum petræ affundunt, eoqve fumo locum foveant, atq;
 ita venenum exarman.

Sequuntur ex plantis indigentis *pharmaca*, quæ *universalia*
 Medicis appellantur, in quibus nec adeo infœcunda est
 tellus vernacula, ut non suppeditet *purgantia*, *clysmati-*
ca, *sudorifera*, *emetica*, *alia*. Et quidem inter cathartica,
 sive purgantia.

Purgat lentam, & tenacem pituitam cortex radicis esulæ
 maj. ad scrup. ij.

pituitam, & bilem flavam radix polypodij ad drach. ij.
bilem flavam & adustam haustus largior decocti fu-
 mariæ.

pitui-

pituitam, & bilem flavam semen atriplicis ad drachm.
ij, vel drachm. iij.

flores polygalæ aq Mj. in sero lactis infusi.
baccæ rhammi cathartici in sero lactis infusæ.
glandes terrestres in sero lactis infusæ, quandoque
ἀνω, & κάτω.

acini baccar. sambuci triti. ad drach. j.
prima folia sambuci adhuc in se involuta,
ad drachm. ij.
juli juglandium siccati ad scrup. j. sæpe ajunt ἀνω,
& κάτω.

feminis ocymastri infusi in sero lactis liberalis hau-
stus.

pituitam, bilem, & serum asari folia, vel radix ad
drachm. j. purgat sæpius ἀνω & κάτω.

bilem atram florum, & feminis violar. Martiarum, se-
ro lactis infusi largior haustus.

radix hellebori nigri ad drachm. β. cum corrigen-
tibus.

extracti ejusdem ad scrup. j
epithymi in sero lactis infusi liberalis haustus.

pituitam, & serum radix byroniæ vino generoso sæpi-
us infusa, & sæpius leniter exsiccata, ad drachm. j.
cortex rad. esulæ maj. ad scrup. ij.

acini ebuli ad drachm. j.
decocti pingviculæ Clusij plenior haustus.

serum præcipue succus iridis nostratis cœruleæ, ad co-
chleare unum, in sero lactis.

florum

florum persicorum infusum in sero lactis modicus
haustus.

Omnes humores purgat , sed paulò molestius cortex
frangulæ ad drachm. j. & in infuso modicus haust⁹.
radicis eupatorii cannabini infusum ad aliquot
unicas.

Ubi advertendum est , drachmam unam pulveris , in sub-
stantiâ propinati efficaciorē esse , quam tres vel qua-
tuor , in largâ infusione , quòd infuso non nisi partes ex-
peditiores secum initio rapiat. 2. Purgantia hæc indige-
na minori molestiâ propinari in infusis, atq̃ve addenda es-
se semina anisi , carvi , & si libet, aromatum quiddam, ut
agant tranquillius sine stomachi injuriâ. 3. Fatendum inge-
nuè, nos in Medicinâ ægre carere posse, ut glyzirrhizâ, tra-
gacanthi gummi , succino , terebinthinâ, opio, aromatis
nonnullis, chalybe , Mercurio , ita quoque sennâ, & rha-
barbaro in classe purgantium , utcunq̃ve sennæ vires a-
pud nos imitentur in hortis frequentia coluthæ vesicariæ
folia , & rhabarbari naturam succus radicis lappæ acutæ
flavæ, item radix rhab. Monachorum aliquatenus repræ-
sentet ; item folia & radices thalictri , si fides Palmerio
4. Ut infusorum vires facilè, & innoxie intendantur, adi-
ciendum singulis dosibus salis ulmarie , aut fraxini scru-
pulum , bibendumq̃ve infusum calidiùs. 5. Pridie purga-
tionis ad lubricandas vias non incommodè hauriri libe-
ralius jusculum folijs malvæ, halymi, lactucæ agninæ im-
butum.

Emetica , seu vomitoria nobis domestica , sunt folia & ra-
dice

dices asari, cortex frangulæ, hellebori nigri, & albi (sed albus ferocior est, ideoqve longè minor dosis conceditur) infusum sedi vermicularis, lageæ lupi, herbæ senecionis, corticis interioris sambuci, implicata in se foliola prima sambuci, & ebuli, herbæ impatientis, Knauvvel, julorum juglandium, radicis iridis nostratis cœrul. recentis, radicis raphani esculenti, foliorum viridum tabaci, de quorum dosi ex purgantium articulo judicandum; nisi quòd infusum foliorum tabaci violentius sit, atqve adeo minori dosi offerendum.

Clysteres emollientes conficiuntur ex *herbâ* malvæ, parietariæ, mercurialis, rumicis, thalpios scutati, violariæ, atriplicis, boni Henrici, *floribus* althææ, malvæ aborescentis, verbasci albi, *semine* lini; *carminantes* ex *floribus* chamamelii, cotulæ fetidæ, & inodoræ, marrubij albi, sambuci, origani, *radice* levistici, *seminibus* cari, cumini, anethi, dauci, anisi, fœniculi, angelicæ; *anodynî* ex *radice* althææ, malvæ, *floribus* verbasci, rosarum rubrarum, linariæ, *semine* lini, lini oleo, farinâ, aut furvuribus tritici cum lacte recenti. Dosis *emollientis*, aut *carminantis clysteris* rarò ultra unicas xiii. ascendat, anodynî vix ad x.

aphoretica, sive *sudorifera* sunt Rob sambuci, ebuli, juniperi, ad drachm. vi in proprijs aqvis stillatitijs dissolutum, spiritus sambuci atqve ebuli ad unc. ß. in aqvâ carduibenedicti, aut fumaricæ, sal absinthij, juniperi, vinetoxici, fraxini ad scrup. ij. in aqvâ fœniculi, aut scordij, infusum, radicis angelicæ, imperatoriæ, pesasitidis, scabiosæ &c. in aqvâ carduibenedicti ad modicum haustum.

Præter hæc universalia neque defunt hic, quæ aëris, & aquæ vitia emendent; nam, ut alia prætereantur, solus ligni juniperi, baccharumque ejus fumus hoc præstat officium; aqua verò quæ cruditate suâ, & fœtore sæpe totis legionibus pestifera est, corrigitur, si momentum radicis acori eidem primùm incoxeris, postea sine noxâ & bibitur, & in cibaria transit.

Cosmetica nostratibus ministrat radix sigilli Salomonis, dracunculi aquatici, lappæ minoris flavæ, liliorum alborum pimpinellæ saxifragæ, flores pulsatillæ, hepaticæ nobilis linariæ, fabarum, primulæ veris, ranunculi flammulæ, & ex his evolatæ destillando aquæ; item aqua florum omnium. *Maculas faciei* è sole inustas abstergit aqua anserinæ florum linariæ, felli bubulo permixta, item succus brassicæ viridis, allij, betulæ. *Capillos in flavum colorem* reformat decoctum florum verbasci, lysimachię luteæ, stœchadis citrinæ, pingviculæ Clusij. *Firmat capillos* decoctum radicis nymphææ luteæ, radicis bardanæ, musci querni, capillorum Veneris, adianthi aurei, abrotani, liliorum alborum cinis radicum harundinis vulgaris, cinis putaminum nucum. *Tineam capitis, & capillorum abigit* decoctum ceratarij minoris, & urticæ urentis. *Plicam Polonicam curat* decoctum branchæ ursinæ & potum, & capillis affricatum, item decoctum lycopodij, quod Lithuanis usitatum. Eodem malo occurritur oleo, quod ex lycopodio, radice brionis, & adipe erinacei conficitur.

Veneficiis, & fasciis, quæ vulgò æstimantur, medetur decoctum visci colurni, ex *Henrico ab Heer*, decoctum florum

hyperici, ex *Paracelfo* & *Carrichtero*, item baccae herbae Paris, amuleta ex herba thalictri, & floribus lysimachiae purpureae, secundum *Pharamundum Rhumelium*. In hanc rem *Rajus Britannus*: *Non videmus, inquit, cur herbae non possint corrigere, & sanare morbos, quos spiritus mali, humores corporis depravando intulerunt.*

Et haec quidem haecenus de plantis indigentis, earumque in medendo viribus; nunc id unum reliquum est, ut easdem sine apparatu operoso, & fructu nihilominus salutari, in usum opportunè vocemus. Proinde non est hic instituti mei sive de communibus aquis stillatitijs, oleis, spiritibus, qui ex pleijsque fermentando elici consuevere, sive de solennibus plantarum decoctis, sive denique de lixivis earundem salibus tam fixis, tum volatibus Wedelianis prolixè differere; sed quas hic vias aperire decretum est, non ita frequenti usu publico tritas, & tamen, ubi ad rerum testimonia venit, humano generi impensè salutiferas.

Et quidem prima via eò tendit, ut nihil plantis adjiciatur, nihil præter faeces, subtrahatur, nihil mucidum, vermicosum, putre in iisdem, etiam asservatis queat reperiri, sed virtus tota, quantacumque in eo germine delitescit, ad nutum parata imperium exspectet. *Clyffum* cum nonnullis vocamus, hac methodo obtinendum. & plantam quamlibet recentem, vel florem, vel semen, vel radicem, vel junctim, haec omnia, contunde in morario saxeo, aut ferreo, & mox, non expectatâ fermentatione, ex cucurbitâ humili vitreâ, satis amplâ liquorem omnem, qui hoc modo elici potest, calore Balnei Mariae, vase in arenâ udâ profundè sepulto evo-

ca, & ad usum reserva. Notabis ex plerisque prodire aquam longè efficaciorē vulgaribus stillatitijs, & oleo sæpe comitatam. Quo facto reliquias plante jam siccessimas, adeoque à putredine securas exime, & in thecâ lignea ad futuros usus custodi: quoties autem ad utendum provocat necessitas, sicco huic magmati, quantum libet, affunde aquæ propriæ tantum, ut digno uno, alterovè emineat, & in cinere calido per horæ quadrantem relinque; mox exprime succum validius, & si necesse, percola, ut per subsidentiam inclarescat: quod clarum est, cum momento sacchari, si fastidiosus æger, vel cum jusculi triplo permisce, propina. Quod adhuc in vase superest sæculentum, id clauso tilligo inclusum in cineres nigrantes perure, factoq; inde lixivio salem flavescen- tem inde collectum vel succo superius expressio adjice, vel, si placet, seorsum conserva. Hac viâ nihil plantæ virium nativarum perierit, nihil in thecis pharmacopœi inutile, cor- rumvè invenietur. Nec metuendum in sapore empyrevma, si ex suppositis aquis perpetuò madeat harena, in quâ cucur- bita fovetur. Hoc modo tot syrups pharmaceutici, tot ur- cei aquarum inanium abdicari non injuriâ possent, & in mo- dicis vitris custodiri lymphæ salubriores. Huic mixturæ jam purissimæ, si clyssio si adjiciatur probæ notæ acetum, parabitur inde momento temporis, pro diversitate clyssi, jam acetum scordij, jam rosarum, florum tunicæ, rubi idæi, salviæ, &c. Quod si compositæ desiderentur mixturæ, eadem & illæ facilitate transeunt in clyssos, quâ plantæ simplices, per destillationem evocando simul ex pluribus, & post ad arbitrium cum succis suis spissatis jungendo, clarificando.

Perin-

erinde autem proponendum fuerit, siue magna illud siccum
 cucurbita post destillationem restitans, in thecis ligneis
 servetur in usus, siue idem cocturâ statim in aquâ fontanâ,
 postea lentâ evaporatione cogatur in crassamentum, rob-
 oratum, atqve adeo in vitris ad subitum auxilium reponatur.
 sedque juverit obduxisse, hîc spiritus plantarum, ut efficacis-
 sima sanitatis instrumenta excludi; enimverò, quo spiritus
 puriores sunt, hoc vehementius sæpe offendunt ægros,
 spiritibus corporis nativis vim faciunt, cum mistura hæc
 moderatè, & nihil adeo, si à prudente regatur, in cor-
 ore humano incendat. Plantæ aridiores, & semina exigua
 quidem liquorem sibi exprimi destillando patiuntur, qui
 suffecerit magmati satis irrigando, eoqve in hoc articu-
 lo, magma in cucurbitâ post destillationem reliquum, aquæ
 fontanæ incoquendum est, & in Rob spissandum; quo facto,
 postea usu, liquor ipsi nativus restituatur, ut in conveni-
 entem abeat consistentiam. Ratio autem, quæ nos impellit
 eligenda potius flavescentia salia, quàm alba illa, ut
 ammæ violentiâ diu perusta amiserint propemodum omnes
 plantæ vires, ut vocant, essentielles; flava verò ut in clauso
 vase ustulata plus olei, sulphurisqve nativi adhuc conser-
 vent. Certum quidem est, parum salis hoc modo elici, sed
 quod elicitur, tanto corpori suo deprehenditur accom-
 modatius. Si quis interea velit nigrans illud spissamentum
 postea apertis subicere flammis, plus equidem salis conse-
 quetur, sed virium plantæ nativarum minus.

Via secunda fructuosè utendi plantis, ad certum genus in-
 fusionis, vulgò dictæ, referri potest, sed quod ipsum rarò

hactenus Medici in usum jam jam enarrandum vocavere, nisi in foliis sennæ ad purgandum sine torminibus sollicitè accommodandis: ubi folia illa non facilè jubent incoqui aperi-
 erenti misturæ, sed misturam ferventem foliis frigidis super-
 fundi; satis gnari, ebullitionem strenuam non convenire
 sennæ, quòd hoc pacto cum placidioribus partibus, ea quo-
 que extrahat, quæ viscera arrodunt, & cient in corpore tur-
 bas, cum infuso sola (unicà & subitâ ebullitione, si necesse fu-
 erit, comitata) illa duntaxat, quæ agunt mansuetiùs, & natu-
 ræ congruentiùs, soleat prolicere. Et hæc consuetudo iis
 hodiè familiaris est, qui in Thée Indico & delitias, & sanita-
 tem venantur; quem morem cur non oporteat in usum quo-
 que popularem verti per alia terra germina, causam video
 omnino nullam, cum & minori tædio similia infusa biban-
 tur, & paucissimis hac ratione sanitas humana constet ex-
 pensis. Spectamus quotidie, quàm ægrè decocta assumant
 ægri, quam cito ab eorum usu, præ fastidio, desistant: iidem
 tamen cum vident optimates, & divites quotidiè plures
 Thee, Coffeæque evacuare calices, non difficiliùs istuc in-
 ducuntur, ut in plantis vernaculis paulatim eorum sequan-
 tur consuetudinem, quàm atavorum memoriâ secuti sunt
 mores navarchorum, foetidum illum ex Indis fumum tabaci
 in Europam asportantium; unde prima consuetudo ad pur-
 puratos Lusitanorum, legatumque Nicotium transijt, atque
 ab ijs novissimè ad usque militum, agricolarumque etiam,
 in septentrione plebeculam. Et hoc quidem eò sperandum
 impensius, quòd certius est, fumum tabaci non facilè in Euro-
 pâ invenire par succedaneum, Thée autem vicini à plantis

morborum, ceu appellant, specificis pæne universis. Me
 quod attinet, jam à pluribus annis, non sine fructu eam in-
 gressus sum medendi viam, nec facti pœnitet, quòd morbos
 alioqvi ferè interpugnabiles longo ejusmodi infusi specifici
 usu domitos sæpe viderim. Neqve ratio in ambiguo est,
 quippe fervens illa aqua, dum cruditate jam per calorem,
 victa plantæ convenienti superfunditur, duo agit: neqve e-
 nim tantum vires ejusdem mobiliiores, atqve excitatores su-
 bitò arripit, secumqve concorporat, sed & mox easdem cum
 visceribus immò sanguine ægri communicat ita calentes, ut
 eò faciliùs, feliciusqve obstructions, dum humores hoc
 modo fluidiores reddit, qveat reserare, & flaccidas organo-
 rum partes firmare uberius. Quò videri possunt, velut fugi-
 ente oculo spectasse Veteres, cum *Jejus moriorum* laudarent, et-
 iam nullâ plantarum admittance gravidam. Apparatus au-
 tem simplicissimus hic est: R. Aquæ fontanæ, quantum pla-
 cet, probè incalescat ad ignem per horam unam, aut alte-
 ram, mox plantæ convenientis malo, concisæ drachmis
 quatuor, vel sex tantum ejus adhuc ferventis affunde, ut ali-
 quot digitis emineat: duret hæc infusio extra ignem ad qua-
 drantem horæ, aut paullo ultra: interea nè segnescat calor,
 tantillum subinde ferventis illius aquæ reliquæ tum vasculo
 infundatur, tum affundatur liberaliter exterius. Ubi jam
 subtiliorem plantæ virtutem aqua combibit, adeoque flave-
 scit satis, poculo excepta, quantum commodè fieri potest,
 hauritur caldissime, ad plures etiam cyathos, si id properan-
 dæ sanitatis cura persvaserit. Exempla aliquot istiusmodi
 infusi, seu *Thee specifici* mihi familiaria annectere forsan non
 erit opere supervacuæ.

Thee

Thee Antipilepticum.

℞. Rad. *pæonia maris* unc. j.
valeriana pratens. maj.
dentaria,
filipendula,
imperatorib ana drachm. iij.
Fl. lilior. convall. Mj.
tilia.
calendula an. M. ℞.
Baccar. herba Paris. P. j.
Visci querni recentioris unc. ℞.
Sem. pæon. maris drachm. vj.

Incisa, & contusa in vitro asserventur in usum quotidianum. Egeni, quibus apparatus ille multarum plantarum gravis est, vel solum millefolium, vel viscum quernum infundant aquæ ferventi, & usum ejus diu frequentent.

Thee Antiphisicum:

℞. Rad. *tussilag.* unc. j.
althæ.
consolid. maj.
Cortic. med salicis tenellæ an. drach. ij.
Herb veronic.
bugula,
bedera terrestr.
sanicula an. Mij.
Musci pulmonar. saxatillis flavi P. ij.
sem. anisi unc. ℞.
lini drachm. ij.

Incisa

Incisa, & contusa in vitro asserventur. • Egentiores loco
 jus utantur vel solâ veronicâ, vel auriculâ muris, vel hederâ
 terrestri, vel musco faxatili flavo.

Thee Antipodagricum.

℞. Radic. *bryonia*,
aristoloch. rod.
levistici an. unc. ℥.

Herba chamædryos,
chamæpityos,
betonica,
cichorij sylvestr. an. Mj.

Flor. primula veris Mj.

Hermodact. non carios.

Semen dauci

levistici unc. ℥. Incisa & con-
tusa asserventur.

Pauperculi recipiant vel radicem lappæ minoris flavam, vel
 angelicam sylv. cum toto, vel bellidis minoris flores, &
 folia, vel radicem, & flores primulae veris, vel denique flores
 sambuci.

Thee Antinephriticum:

℞. Radic. *filicis mar.*
filipend.
raphan. min.
pimpinell. saxifr. an. unc. ℥.

Herb. virgæ aureæ, Mj.

erica.

heder. terrestr.

L

serpill.

serpill.

musc. pulmon. saxatil. flav. an. Mj.

Flor. genistæ

althææ

parietar. an. Mß.

Semen. violar. Mart.

fraxini,

dauci,

urticæ urent. an. drachm. ij.

petroselin. drachm. iij.

Quibus arctiores familiares, adhibeant vel solam radicem petroselini cum suo semine, vel radic. taraxici, vel pimpinellæ saxifragæ, vel herbam auriculæ muris, vel flores chamæmeli nostr: vel artemisiā rubram, vel veronicam, vel ex illis aliquot.

Thee Antiscorbuticum.

℞. Radic. raphan. maj. unc. ℥.

chelid. min. unc. ℥.

morsus diabol.

aristol. rot. an. drachm. iij.

Herb. cochlear. rec.

becabung.

nasturt. aqu.

filimbr. & ardam. an. Mj.

salvia

betonica an. M.

Fl. ros. canin.

genist. an. Mj.

Sem.

Sem. eruc.

nasturt. byb.

cochlear. an. drachm. ij.

dauci unc. ℥.

Hoc infusum breviori tempore incalescat, quàm cætera, ob volatilem plantarum subtilitatem; si tamen herbas excluderis, infundendi spatium æquale cæteris esto. Plebi hîc servierit vel radix raphani maj. vel marini, foliorumque ejus, vel thlaspi acerrimum, vel funaria recens, vel trifolium palustre, vel denique sedum vermiculare.

Thee spleneticum, & Antimelancholicum.

℞. Rad. fibros. belleb. nigr. unc. ℥.

byron.

aristol. rot. an. drachm. iij.

polypod. unc. ij.

Herb. scolopendr.

epithymi,

bugloss.

ceterach,

meliss. an. Mj℥.

Lign. aloës. rasp. unc. ℥.

Sem. pæon. mar.

aquileg.

anis. an. drachm. v. Incisa &

contusa asserventur.

Vulgus hîc adhibeat vel fumariam, vel melissam, vel sumitates hyperici, vel radicem polypodij, eventu haud dubiè salutari, si satis diu in usu perstiterit,

Sed paradigmatum satis, cum in proclivi sit cuivis non planè hebeti, ad quemvis morbum plantas in compendio hoc signatas pro re natâ accomodare. Id postremo hîc intuendum, ut ægri palato quodammodo satisfiat, nè plantæ advocentur prorsus amari, aut austeri, aut cæteròquin alio modo invisi saporis, quæ bibentem absterreant, atque adeò utilissimum potionis hujus usum vel inhibeant, vel retardent. Hinc germinum in superioribus larga offertur seges, ut feligantur gratiora, neque enim omnibus probatur sapor idem, sed diversus diversis. Sed & id advertendum, Thée specificum in morbis fevidioribus, ut causo, phrenitide &c. commodius propinari tepidum, quàm pæne fervens. Et quia publico hæc scribuntur, non alienum fuerit indicasse, hanc præservandi, medendique ratione etiam classibus, copiisque terrestribus oppidò convenire, ubi major ferè numerus hominum perit morbis, quàm ferro hostili. Quid autem facilius? quàm in tali articulo febricitantibus (de intermittentibus sermo est) *infusum quotidianum chamæmeli nostratis* propinare, in malignis *infusum scabiosæ, scordij, morsus diaboli, angelica*. Neque corripientur temere morbis malignis, qui *infuso granorum juniperi* se quotidie munierint, nec diarrhœâ, aut dysenterîâ, qui *infuso radicis acori*. Mantissa loco, paucis agere decretum est de pharmacis, potissimum inqvilinis, tum iis, quæ *morbis puerorum*, opponi solent, tum quæ in *chirurgicis* salutarem opem pollicentur. Igitur

Morbi infantum, & puerorum curandi ferè ut adultorum, habitâ tamen ratione ætatis, & nutricis, quæ iisdem prope-

modum

modum imbuenda medicaminibus, & alimentis, quibus deberet infans, si esset provectior; speciatim verò ita progrediendum:

Acrores, seu *crusta lactea capiti circumfusa* postulat infusum, vel syrupum florum persicorum laxantem; item syrupum fumariæ, cichorij, borraginis. Caput leniter eluatur decocto malvæ, parietariæ, chamæmeli, post inungatur butyro majali cum momento florum sulphuris, si necesse est. Vel fiat unguentum ex semin. nasturtij hortensis, & pingvedine suillâ. Item affricetur aqua veronicæ frequenter.

pilepsia, post syrup. de cichorio cum rhabarbaro, curatur *syrupo* flor. & radicum pœoniæ maris, *aquâ* tiliæ, & *aquâ spiritus* cerasorum nigrorum, *infuso* aut *aquâ* radic. valerianæ sylvestris, aut sigilli Salomonis, item pulveris flavi ex lycopodio excussi. E collo suspendatur ungula alcis, sinaragdus, corallia; bregmati imponatur farina tenuis succini, & seminis pœoniæ maris.

avores in somno corriguntur semine aqvilegiæ, & pœoniæ maris, item pulvere Marchionis abstinentiâ à cibo liberaliori.

atarrhus suffocativus (in quo humor & crassus è capite in pulmones confertim irruit, & asthma difficillimum inducit) tollitur syrupo de frangulâ, dosi per intervallâ auctiori, ut ad vomitum instigentur etiam, si necesse est, repetitum. Quòd si res in angusto est, propinentur gr. vii, vel ix, vitrioli albi in lacte, ut vomitus abundantior sequatur. Si minùs molestè urget, offeratur semen violar. Mar-

tiar. per aliquot dies ad scrup. ꝑ. in vino scillitico. Sutura coronali imponatur emplastrum ex contusis limacibus.

Vigilie nimie sistuntur, post usum syrupi rosarum solutivi, semine papaveris albi, aut ejusdem syrupo. Nutrix alatur jusculis, cui incocta lactuca, portulaca, endivia. Tempora inungantur unguento populeo, cui additæ guttæ aliquot olei de anetho.

Strabismus, si à perversâ consuetudine est, corrigitur larvâ loco, quo videndum, pertusâ.

Humiditas aurium, nimia, post usum syrupi florum persicorum, curatur si nutrix diætæ sicciori asvescat; interea laventur aures urinâ pueri, cui origanum incoctum est, & abstergantur sæpe linteis carptis.

Dentitio molesta indicat, fricandas gingivas cerebro leporis sanguine cristæ galli, decocto cancrorum, adipe gallinae. Si inflammatio adest, fricentur gingivæ oleo rosaceo, lacte canino, medullâ crurum equi, immò, si necessitas flagitat, scalpello hinc inde aperiantur.

Aphthæ, (in quibus lingua infantum, & os exculcerantur, videnturque crustâ albâ) postulant, ut partes affectæ, praefertim lingua, perfricentur folio salviæ asperiori in aqua sambuci madefacto, & post decocto chamameli mellito cum tantillo terebinthinæ crudæ. Convenit & aqua saturejæ, bujulæ, veronicæ, serpilli, hederæ terrestres, juscula raporum cum saccharo, phlegma vitrioli, tinctura flo. aquilegiæ cum syrupo dianucum. Vel fricetur lingua quâ, in quâ extinctum est ferrum, per spongiam sambuci applicita, addito momento diamori, aut mellis rosati.

is violentior indicat serpilli infusum cum saccharo, juscula raporum mellita, decoctum radicis helenij cum syr. violarum. Pedum inferiora ungantur pingvedine lucij, oleo hircino, butyro majali, abluantur pedes decocto chamæmeli, serpilli, verbenæ.

itus lactis, singultus, debilitas stomachi, requirit; ut pars affecta perfricetur oleo cydoniorum, absinthij, menthæ. Applicatur & sacculus ex rosis rubris siccis, absinthio, pulegio, chamæmelo, menthâ. Interiùs, post usum syrupi roborum solutivi, propinetur syrupus è rosis siccis cum momento mastiches, vel thuris.

ca tormina sedantur semine anisi, Zedoariâ; causa tollitur syrupo de cichorio cum rhabararo: fomentum paratur ex semine anethi, cari, cumini, cannabis, herbâ pulegij, flor. chamæmeli; & ex iisdem parantur clysteres.

tio hypochondriorum curatur syrupo flor. persicorum, semine anisi, fæniculi, anethi, cari, pœoniæ maris, radice pœoniæ. Venter inungatur oleo rutæ, absinthij: emplastrum applicetur de baccis lauri.

nimia adstrictio solvitur hac potione: ℞. Rad. gramin. ℥. fenn. an. drachm. ij. pulpæ tamarindorum drachm. vj. an. anisi drachm. ij. M. f. infusum in seri lactis ℔. iijß, scilicet inde bibat æger. Venter inungatur butyro, in quo mercurialis, & atriplex ebulliere, vel unguento de arthasâ cum oleo absinthij, & felle tauri, Clysteres recipiant per alia muscerdam.

fluxus tempore dentitionis non sistendus est; aliàs offertur syrupus de cichorio cum rhabarb, menthæ, cydoniorum

orum, aut de rosis siccis cum tantillo seminis plantaginis, clysteres admoveantur ex furfure triticeo, rosis rubris, & vitello ovi cum momento terebinthinæ.

Lumbrici excutiuntur semine cinæ, & hyperici; placenta ventri imponitur ex ol. absinthij, felle tauri, & comis tanacetii. Nec parum proderit lac chalybe tinctum, si bibatur.

Umbilici prominentia, si à flatu est, agendum semine cari, cumini, anisi, fœniculi; si à rupturâ peritonæi, musco pruni sylvestris, & emplastro oxycroceo.

Hernia flatulenta tollitur fomento ex flor. sambuci, & sambucinâ aqvâ, oleo chamæmeli, anethi, ruthæ murariæ. Si ruptura usquam adest, fiat linimentum ex oleo rosarum, vitellis ovis, gummi tragacanthi; vel adhibenda ligatura cum emplastro stictico; aut si flatus adsunt, cum emplastro carminante Sylvij. Sunt & qui hîc laudent lenticulam palustrem, auriculam muris, item transitum subitum per fissam recentissimè quercum. Interiùs convenit pulvis ophioglossi.

Calculus Vesicae poscit tincturam cinerum leporis spiritu juniperi factam, juscula temperata baccis cynosbati juniperi, & alkekengi, item semine lithospermi, radice petroselinii, summitatibus virgæ aureæ: balnea prosunt ex herb. malvæ, parietat. genistæ; inunctiones ex ol. liliorum alborum, verbasci, scorpionum.

Urine incontinentia sanatur infuso fluorum, & seminis hyperici, item pulvere gutturis gallinæ, aut ossis sepiæ: pectus inungitur oleo rosar. rubrarum, cydoniorum, myrtine Comitissæ: balneum paretur ex foliis quernis cum tantillo sulphuris, & nitri: diæta infantis, & nutricis siccior esto

Intertrigo & scabies albuantur decoctō herb. parietariæ, fl. althææ & malvæ, radicis lappæ acutæ flavæ; postea inungantur partes unguento de nihili albo; applicetur locis dolentibus carpta lintea: nutrix bibat serum lactis, cui fumarica, endivia, rad. cichorii, lactuca, borrago, incocta. Ipse infans hauriat subinde syrupum de cichorio cum rhabarbaro, aut florum persicorum. Si locus ulceribus, & scabie fœdus est, perspergatur radice aristolochiæ rotundæ subtilissimè tritâ inter lintea carpta, aut gossypium.

Macies è vermibus dorsi & brachiorum emendatur balneis ex cinere querno, & radice graminis, summitatibus hyperici, marrubio albo, scordio, semine lupuli; post perfricentur membra affecta melle, & medullâ panis, ut vermes capita exferant; quo cognito, fricentur iterum crustâ panis asperius, ut eadem abrumpantur. E collo suspendantur corallia, & succinum.

Rachicis (in quo malo caput intumescit, & tuberculis affligitur, venter tumet, spina dorsi cum tibijs, & ossibus cubiti incurvatur, adest torpor, impatientia, respiratio difficilis) tanquam specificum cum agnoscit *infusum* filicis floridæ: conveniunt tamen etiam herbæ aperientes, cortex tamarisci, radix filicis maris, capilli Veneris, antiscorbutica, spiritus salis armoniaci primus infuso tamarisci temperatus; item primum ens Veneris Boyleo hîc laudatum.

De ambustis videantur, quæ sequuntur proximè, chirurgica.

Mammæ nutricum si indurescunt, foveantur cataplasmate ex farinâ seminis lini, avenæ, fœnigræci, althææ, medullâ panis

nis filigineî ex lacte, vel aqvâ sambuci: *si tument*, cataplasmate ex semine cannabis, aut lentibus: *si nimis lacte exundant*, cataplasmate ex coriandro, petroselino, portulacâ cum tantillo aluminis, superimponatur textum illud cœruleum, nobis **blaa** Silt dictum; non comedat nutrix ad satietatem: si *rimas agunt*, unguento pomato, adipe hirci, oleo ovorum, & præcipuè gummi tragacanthi insperso. Claudunt agmen *Chirurgica*, quæ itidem remediis indigenis debent plurimum, de quo hîc paullo explicatiùs.

Abscessus, dum pus fit, *inungitur* oleo lumbricorum terrestrium, vel ipsis lumbricis conqvassatis & impositis; *maturatur* panis triticei medullâ lacti incoctâ, item pulte avenacâ applicatâ, sicut & cataplasmate ex flor. sambuci, verbasci, melle & farina filigineâ: *evacuatur* scalpello, vel imposito semine sinapeos cum oleo ovorum, vel inverso ficu: *mundatur* infuso radicis aristolochiæ rotundæ, centaurij minoris, betonicæ, agrimonix: digestivum imponitur ex terebinthinâ seu resinâ abietis, & vitellis ovorum: *clauditur* farinâ tritici, pulvere radicis aristolochiæ rotundæ, fabarum, & tandem super impositis linteis carptis.

Ambusta, si malum tantum in superficie est, hac viâ curantur: R. Albumina ovorum No duo; olei rosacei unc ij. aqv. rosar. unc. i. bene permistis imbuantur lintea mollia, & applicentur tepidè, hæreantqve in loco affecto, sed subinde irrigata eodem magmate donec sanitas redierit: sub finem quarti die lintea applicata hinc inde forfice discindantur, & superimponatur linteam aliud loco albuminis, vitello imbutum. *Vel* R. mucilagin. seminis cydonior. cum

cum aquâ rosar. factam, & cum oleo lini subactam, applica tepidè. *Alij* calcem vivam bene lotam, aut certam cum oleo lini subigunt, & tepidè applicant. *Vel* admove mucilaginem corticis tiliæ, & corticis interioris sambuci. *Vel* decoctum tepidum radicis filicis maris, herbæ crassulæ, velleris typhæ, linteisqve exceptum applica. *Si cutis non planè ambusta est*, sed tantum in rugas contracta, applicari potest succus caparum melle permixtus. Vesiculæ ante quartum diem non temerè aperiantur: Postea confert ol. populeum, ol. rosaceum, ol. ovorum. *Si ambustio ab aquâ fervente est*, applicentur lintea aquâ tepidâ & tantillo fellis bubuli permixta. Laudatur & in ambustis pæne omnibus lixivium ex cinere ligni tiliæ, cum oleo lini remixtum, item & aqua calc. viv. coque cum ol. lin. donec albescat, fiat cum tantillo ceræ emplastrum. *Si ab ictu sclopici caro, & vena perusta*, infundatur loco affecto ol. coct. hyperici, verbasci, lini, sambuci calidiusculè; & his deficientibus, butyrum liqvando à suo sale liberum. Sedato non nihil dolore, extrahatur globus, si quis ibi hæret, applicetur mox digestivum commune, ceu vocant, ex vitello ovorum, terebinthinâ, & oleo rosaceo: turundis inungatur butyrum recens insulsum cum unguento basilico miniri.

Ubo simplex fricetur oleo communi, in quo sulphur tritum deferbuit, vel applicetur cataplasma & farinâ seminis lini, althææ, malvæ, chamæmeli cum oleo liliorum alborum, aut pingvedine gallinæ, aut anatis.

Venerens emollitur emplastro de ranis cum Mercurio; & instituitur, si necesse, per Mercurium ptyelismus.

Pestilens foveatur capâ in cineribus coctâ, & theriacâ, vel scordij pulvere imbutâ, addito ad aperiendum momento fini columbini. *Vel* imponatur emplastrum ex fuligine, & sinapi. Tutissimè, & citissimè aperitur hic bubo butyro antimonij liquido, & postea cucurbitulis extrahitur virus. De parotidibus, & carbunculis idem esto iudicium.

Casus ex alto plerumqve sangvinem alicubi coagulatum relinquit, qui dividi solet potu lageæ lupi infuso, aut decocto radicis rubiæ tinctorum, item herbæ ferratulæ, & consolidæ Regalis. *Velscbius* laudat stercus ovillum ad dr. ij. tanquam hic conveniens sudoriferum.

Clavi pedum ita tolluntur: foveantur pedes per aliquot dies subinde decocto chamæmeli, malvæ, parietariæ cum cinere fagino: hinc leniter circumcidendi scalpello clavi, citra sangvinem. Post applicentur folia sempervivi majoris, viridi illâ pelliculâ detractâ, ad dies novem, foliorum impositionem bis quotidie renovando; ita radix clavorum obtunditur, & marcescit. Alij picem furoriam, diu imponunt, alij ceram viridem, alij contusam raphani radicem.

Elephantiasis, seu *lepra vulgaris* mitigatur aquâ stillatitiâ sangvinis suilli, infuso crebro radicis hellebori nigri, herbæ calamenthæ, epithymi, fragorum, fumarix: *tollitur*, nisi inveteravit admodum, ptyelismo per Mercurium satis diu continuato. Externa inungantur oleo communi in quo sulphur deferbuit.

Erysipelas,

erysipelas, si *criticum*, levi sudorifero ex rob. sambuci, & sale carduibenedicti ex aqva fumarie expugnatur; exterius imponatur pulvis siccus & tepidus ex farina siliginea, floribus chamameli, sambuci, malve roseæ. Si *gravius est*, & *symptomaticum*, convenit missio sanguinis è latere opposito; alterandus quoque sanguis potâ aqva fragorum, endiviæ, portulacæ, lactucæ, & syrupo flor. nymphææ albæ; conveniunt & emulsiones ex 4. seminibus frigidis, semper attendendo, ne quid nimis. Denique veniendum ad sudoriferum superius, & externa; inter quæ laudatur fascia ex linteo non insolato, sed aqva sinigmati, & sambuci succo spissiori imbuto, atqve ad ventos exsiccato. Alij ex spiritu vini, camphorâ, lithargyrio, nitro, cretâ misturam conficiunt, & linteis exceptam applicant. Quod aliquando ex frigore contrahitur *erysipelas* faciei, emendatur misturâ applicatâ ex spir. vini, saccharo saturni, camphorâ. Si tamen ex nimio vini meracioris usu, & obstructione hepatis natum est, agendum prius satis diu aperientibus, & abstinentiâ. Alias in omni erysipelate laudatur epithema ad erysipelata, & aliàs inflammationes *Zwelferi*.

icus curatur, si carnis ficum triplo admisceas exuviarum serpentum simplum, atqve subinde applies. Vel si album græcum in vino dissolvas, appliesqve. Si accedit *dolor hæmorrhoidum*, applicetur cataplasma, ex porri recentis Miiij. micæ panis triticeæ librâ ꝑ. croci opt. dr. ꝑ. Misce in mortario cum lacte caprillo, & admove.

Fistula ani, si *recens*, curari solet diuturno potu infusi veronicæ, item tincturâ Antimonij: si *profectius* malum est,

incidenda more crucis fistula ad fundum usque hinc eximenda, quantum licet, vena mandans, reliquum ferro candente urendum, metu recidivæ; post curandum malum, ut vulnus simplex.

Funiculi sive *catervæ* inuruntur ope salis fraxini, vel lixivij saponariorum calce vivâ roborati, vel lapidis dicti infernalis ex argento in aqv. forti soluto & coagulato parati, item butyro Antimonij: *aperti servantur* globulis ex ligno hederæ, radice helenij gentianæ, &c.

Fracturæ curantur justâ extensione membri fracti, repositione ejusdem, & fasciis, atque quiete. Idem ferè de luxationibus observandum, de quo uberius scriptores Chirurgici.

Ganglion imminuitur impositâ manu hominis mortui gelidâ, item emplastro de cicuta, item lamina plumbea, Mercurio tantillum inunctâ. Quandoque & excussima manu rumpitur, & sanatur. *Veslingius* mavult laminam auream imponere.

Gangræna semimortuam partem ostendit, *sphacelus* planè mortuam: hic abscissionem citam postulat, illa sacrificacionem in vicina carne, & mox applicationem hujus mixturæ, & ex mellis rosati colati unc. iv. unguenti Ægyptiaci unc. ß. calcis vivæ dr. iij. Misce. Vel cape Mercurium præcipit, & cum ungv. Apostolorum misce, appone. Idem præstat butyrum Antimonij. *Alij* partem affectam lavant spiritu vini unguento Ægyptiaco medicato, marginesque inungitur oleo de lateribus. Egeni abluant partem decocto scordij, rutæ, alliariæ, absinthij, urticæ, radic. consolidæ

lidæ majoris, muria brassicæ acidâ; foveant admotis pomis putridis. Laudatur & dilutius lixivium ex carbonibus tilia; *item* stercus anserinum, quod intra & extra juvat. *herpes* simplex impeditur admoto decocto persicariæ maculosa, foliis rubi idæi, oleo ericæ, gummi pruni arboris, succo auriculæ muris, aquâ calcis vivæ saccharo saturni imbutâ.

inflammatio sive *phlegmone* curatur 1. venesectione etiam si opus, repetita, 2. cucurbitulis in parte adversa. 3. discutientibus ex *radice* althææ, ireos nostr. *floribus* lilior. alb. meliloti, sambuci, ebuli, hyperici, *herbâ* senecionis, geranij, sedi majoris. *foliis* herbæ Paris. Si dolor gravis urget, applicetur æsypus, ol. rosaceum, ol. feminis althææ cum momento aceti, succiqve sedi majoris. Adjici potest tantillum radicis cynoglossæ cum summatibus ericæ. Diata sit refrigerans.

ortigo abluitur aqua florum sambuci, & fabarum, radicis sigilli Salomonis, & scrophulariæ, item gummi cerasino in aceto dissoluto, adito momento farinæ avenacæ.

edema, sive tumor ex pituita molestus, foveatur cataplasmate ex hyssopo, semine sinapios, stercore columbino, & diachylo cum gummi: quod si ad suppurationem venit, addatur digestivum ex terebinthina, & vitello ovi.

onychia, sive *panaritium* mitigatur, si ovo recens excluso, & adhuc calenti imponatur digitus dolens. *Vel* imponatur mucilagio seminis psyllij cum pingvedine gallinæ. *Si abscessus supervenit*, is scalpello aperiendus, & locus melle rosaceo cum farina lupinorum inungendus. *Vel* imponatur

natur cataplasma ex herba paronychia prima, bene con-
tusa.

Pernio avertitur sevo cervino, aut suillo cum spiritu horde
affricto; *praesens* curatur decocto raporum applicato; *in*
flammatiō comes tollitur decocto rad. cyclaminis, item
mure vivo in duas partes dissecto & imposito: *ulcera* sanan-
tur rapis sub cinere coctis, contusisque & cum pulvere
gammari, atque unguento rosaceo admotis. Alij appli-
cant cutem halecis fumo indurati. Tutissimum est cere-
brum cornicis recens impositum. Valet & germen tritic
sub nive adhuc virescens, item puls avenacea cum radice
ranunculi remissa.

Porrigō emendatur, si caput frequenter abluatur decocto c-
cerum, & florum malvæ, post universalia.

Scabies humida ut rectè curetur, purgandus primùm æger p-
lulis de fumariâ, de lapide Lazuli &c. hinc bibat frequen-
ter serum lactis, in quo *radix* cichorij, taraxici, lappæ fl-
væ, scrophulariæ, *herba* fumariæ, lupuli, matrisylvæ, m-
mulariæ deferbuerunt. Laventur & partes decocto f-
liorum betulæ, nepetæ, lichenis, scabiosæ, chamæleagni, f-
rum gallij lutei; item allio lacti immerso perfricentur
partes affectæ. Juvat & succus ranunculi flammulæ cu-
adipe suillo. Egregiam quoque operam præstat oleum p-
infusionem è nasturtio Indico. *Sicca* curatur difficiliter
vincitur tamen etiam longo usu succi fumariæ in sero l-
ctis, & jusculis, endivia, lactuca, spinachia, cichorio, bori-
gine, epythymo temperatis: item tinctura Antimonij. E-
ternè adhibeatur hoc unguentum: R. pingved. suillæ v-

teris unc. iij. liqveseat ad ignem, percoletur ; tum adjice sulphuris vivi optimè triti, baccarum lauri an. drach. iß. caryophyllor. Indicorum dr. ß. cort. radicis lappæ flavæ scr. j. M. F. unguentum. Vel ß. sapon. virid. Hollandici unc. iij. florum sulphuris dr. iij. olei ligni Rhodij gutt. XI. Misce, affrica. *Ad scabiem bestiarum* adhibent veterinarij oleum betulæ.

Scirrhus, seu tumor durus, ex acido nodosus, curatur *purgati-
one* per extractum hellebori nigri, succum polydodij, epi-
thymi, & seminis violarum ; hinc *cataplasmate* ex radi-
ce bryoniæ, althææ, semine lini, &c. stercore caprillo ;
tandem emplastro de cicuita cum momento adipis cervi-
ni. Juscula omnia temperentur scolopendrio, epithy-
mo, fumaria. Neqve hîc inutilia sunt chalybæa.

Spina ventosa, sive ossium in superficie caries *mitigatur* em-
plastro de ranis cum Mercurio ; *curatur* ferro candente.
Specificum hîc est semen cardui porcini tomentosi ad scru-
pulum unum in jusculo quotidie, donec restituatur.

Verrucæ auferuntur succo foliorum salicis, ranunculi vulga-
ris, portulacæ, brassicæ viridis, & chelidonij majoris,
item lacte esulæ affricto. *Quidam* lardum insulsum lu-
næ nascenti opponunt, & post sæpe affricant. *Alij* cinerem
bryoniæ succo bryoniæ permistum allinunt. Prodest &
manus mortui imposita.

Ulceræ præmissis universalibus duo postulant, adstringentia,
& sarcotica ; sed ut muniatur ijs via, præmittendum dige-
stivum ex terebinthina, & vitello ovi, donec caro ulceris
hinc inde incipiat erubescere, Si adest ulceri *intemperies*

calida, addendum unguentum de cerussa, aqua plantaginis, burſæ paſtoris, roſarum: ſi frigida oleum hyperici, chamameli, decoctum ſalviæ, hyſſopi, lavendulæ: ſi *humida*, pulvis marrubij, rad. ariſtolochiæ rotundæ, ſquammarum ferri: ſi *ſicca*, hydrelæum tepidum, ſuccus malvæ, aut craſſulæ, cum oleo lilior. alborum, & butyro recenti. Inter *adſtringentia*, & *ſarcotica* ſunt millefolium, hederæ terreſtris, jacobæ, veronica, abſinthium ſeriphium, pimpinella ſangviſorba, thalictrum, plantago, ophiogloſſum, ferratula, folia quercus, & tabaci, lupicrepitus, radix conſolidæ majoris.

Sordida, abluenda lixivio braſſicæ, & corticis fabarum cum melle, atqve tantillo Mercurij præcipitati; vel admoveatur digeſtivo unguentum Ægyptiacum.

Galloſa, poſcunt emollientia, & ſuperficiem erodentia, vel levem in labris ulceris ſectionem, ut renoventur, & ſanguinent.

Fiſtuloſa, aperiuntur medulla ſambuci, radice bryoniæ, gentianæ: quandoqve & ſectio neceſſaria eſt; quo facto immittenda radix diſſaci vino incocta, aut centaury minus, aut radix pimpinellæ ſangviſorbe cum unguento Apoſtolorum. Vel, quod efficacius ꝑ. alumin. unc. iſſ. diſſolve in aqv. comm. ſolutioni affunde limaturam chalybis, coqve, donec aqua dulceſcat; dulcem liquorem decoqve ad ſpiſſamentum, & ſerva. Poſt ꝑ. fl. hyperici adhuc nodofos, fl. centaur. min. fl. verbaſc. qv. pl. extrahe per ſpir. vini tincturam, cui adde dicti magmatis qv. pl. infunde tepidè ulceribus ſinuofis, ſordidis, fiſtuloſis ſæpe, donec fundum

fundum observes laudabilem. Quo viso adde aliquid tincturæ myrrhæ, & aloës ad consolidandum. Si magna impuritas adest, exedatur illa ære in spiritu salis dissoluto.

Gangranosa requirunt ea, quæ de gangranâ dicta superius. *Um carie ossis conjuncta*, postulant, ut os *denudetur* vel caustico, vel radice gentianæ, vel sectione; *denudatum* scalpro radatur ad usque sanam partem, vel inuratur ferro candente, ut in spinâ ventosâ monitum.

Corbutica mudentur aquâ marinâ, in quâ absinthium seriphium, & baccabunga bullierunt; & postea sanentur vel emplastro de lapide calamitari; vel unguento, quod sequitur: R. folior. tabaci recentium contusorum unc. viii. pingved. percinae unc. iv. radic. consolid. maj. unc. β. coque lento igne ad consistentiam unguenti.

exerea, quæ *leniuntur* emplastro de ranis cum Mercurio; *tolluntur* ptyelismo per Mercurium.

ulnere ita tractantur: 1. eximantur aliena, tela, officula, globi, pili. 2. obligetur vulnus fasciis, 3. adhibeantur digestiva ex terebinthinæ optimæ, aquâ solani lotæ unc. j. farinæ hordei, vel lini dr. j. vitello ovi uno. 4. jungantur partes divisæ glutinantibus, quæ ex virgâ aureâ, fanicula, hyperico, auriculâ muris, mummulariâ, ophiglossa, bugulâ, veronicâ, millefolio, musco querno, pimpinellæ sangvisorbæ, consolidæ majoris, & ulmarie radicibus præparantur in pulveres, succos, olea, balsama, extracta, emplastra. Hic & locum habet oleum fraxini per descensum, & tincturâ succini, atque florum hyperici; item rasura priapi tauri inspersa.

Arteria vulnere infundatur pulvis gallarum aceto permistus, & bene appressus, aqua styptica ex alumine, & vitriolo confecta, lupi crepitus in tenues sectus lacinias, & tandem, si opus, cauterium actuale.

Nervis vulneratis auxilio est tinctura florum hyperici, balsamum Peruvianum nigrum, oleum lumbricorum, oleum ceræ, & præsertim juniperi non rectificatum, item cerumen aurium.

Venenata vulnera, à telo venenis illito, à morfu animalis irritati, aut rabidi inflicta requirunt, ut i. venenum vel suctu cucurbitularum, vel podice columbæ deplumato, vel sacrficatione eliciatur 2. infundendum vulnere oleum juniperi non rectificatum, ubi prius theriacâ, scordij & gentianæ pulvere, succo cæparum, & vino rubro probè elutum est. 3. vicinæ partes ligaturis compescendæ, nè malum serpat versus nobiles. Interiùs propinetur theriaca, pulvis gammarorum, flores tunicæ, borraginis, buglossæ. Ubi nulla ampliùs suspicio veneni, curetur malum, ut vulnus simplex. Si *hydrophobia* superveniat, æger aliquoties ex improvise in mare præcipitetur; assumatqve postea pulverem ex flor. rutæ, verbenæ, salviæ, absinthio, artemisiâ, melissâ, betonicâ, hyperico, centauro minori.

Sceloporum vulnera, quia contusionem, lacerationem, aliquando & ambustionem, & subinde venena secum ferunt, majorem initiò curam deposcunt: igitur i. mitigandus dolor vulneris oleo hyperici, florum verbasci, lini, lumbricorum, & horum defectu, butyro infuso. 2. adhibendum digestivum ex terebinthinâ, vitello ovi, oleo rosaceo, un-

gvento

gvento basilico minori cum butyro recenti, idq̃ve omni-
bus turundis illinendum cum momento myrrhæ, & thuris.
Ambustio, venenum, læsio arteriæ, quid requirant, ex supe-
rioribus petendum. Symptomatis ita sedatis tractandum
id vulnus quoq̃ve ut aliud simplex.

Id de ulceribus, vulneribus &c. alij diffusè: diætā ubiq̃ve
secundum naturam mali gubernanda, ita ut in ulcere, aut
vulnere sicciori ea declinet ad humidum, in humidiori ad
siccinum, &c. Proinde in corpore, aut ulcere sicciori mul-
tus sit usus ptisanæ hordeaceæ, & jusculorum simplicium;
in humidiori assa probantur magis quàm elixa, item loco
potus decoctum gvagaci, aut cerevisia, cui coni abietis, cor-
tex fraxini, scobs querna inferbuere. Cicatricum inæqua-

litem impedit amalgama ex plumbo, & Mercurio
cum emplastro diapom: pholygos parce
remistum.

T A N T U M.

